

Analiza financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. od 2014. do 2016. godine

Lukač, Ana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Libertas International University / Libertas međunarodno sveučilište**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:223:726203>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-24**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of the Libertas International University](#)

LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE

ZAGREB

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI RAD

**Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Kraš
d.d. od 2014. do 2016. godine**

Zagreb, rujan 2018.

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB**

**SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
„MENADŽMENT BANKARSTVA, OSIGURANJA I FINANCIJA“**

**„ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA KRAŠ d.d. OD 2014.
DO 2016. GODINE“**

**„ANALYSIS OF THE COMPANY KRAŠ d.d. FINANCIAL STATEMENTS
FOR THE PERIOD OF 2014 – 2016“**

KANDIDAT: Ana Lukač, bacc. oec.

KOLEGIJ: Poslovne financije poduzetnika

MENTOR: mr. sc. Anđelka Buneta

Zagreb, rujan 2018.

SAŽETAK	1
SUMMARY	1
1. UVOD	2
1.1. Problemi i predmet istraživanja	3
1.2. Svrha i ciljevi istraživanja	3
1.3. Istraživačka pitanja	4
1.4. Metode i struktura rada	4
2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	6
2.1. Bilanca stanja	7
2.2. Račun dobiti i gubitka – izvještaj o uspješnosti poslovanja	11
2.3. Izvještaj o novčanom toku	15
2.4. Izvještaj o promjenama kapitala	21
2.5. Bilješke uz financijske izvještaje	22
3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	23
3.1. Analiza bilance	23
3.1.1. Horizontalna i vertikalna analiza	23
3.2. Analiza računa dobiti i gubitka	25
3.3. Analiza novčanog toka	25
4. FINANCIJSKI POKAZATELJI	27
4.1. Pokazatelji likvidnosti	28
4.1.1. Trenutna likvidnost	28
4.1.2. Ubrzana likvidnost	28
4.1.3. Tekuća likvidnost	29
4.1.4. Radno raspoloživi kapital	30

4.2. Pokazatelji ekonomičnosti	30
4.3. Pokazatelji profitabilnosti	31
4.3.1. Profitna marža	31
4.3.2. Povrat na investirano (ROI) ili povrat na korišteni kapital (ROCE)	34
4.4. Pokazatelji obrtaja imovine	35
4.5. Pokazatelji zaduženosti	37
4.5.1. Udio tuđeg kapitala	38
4.5.2. Koeficijent zaduženosti	38
4.5.3. Koeficijent vlastitog financiranja	39
4.5.4. Koeficijent financiranja	39
4.5.5. Pokriće troškova kamata	40
4.5.6. Faktor zaduženosti	40
4.5.7. Stupanj pokrića I. i II.	41
5. ANALIZA POTENCIJALA	43
5.1. Unutarnjih čimbenici	43
5.2. Vanjski čimbenici	43
6. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2016. GODINE	45
6.1. Opći podaci o poduzeću Kraš d.d.	45
6.2. Horizontalna i vertikalna analiza	48
6.3. Analiza profitabilnosti	49
6.4. Analiza aktivnosti	52
6.5. Analiza likvidnosti	57
6.6. Analiza zaduženosti	60
6.7. Analiza ekonomičnosti	65

6.8. Zeta Score	67
6.9. SWOT analiza poduzeća	68
7. ZAKLJUČAK	71
LITERATURA	72
TABLICA SLIKA	73
POPIS TABLICA	73
POPIS GRAFIKONA	73

SAŽETAK

Tema ovoga rada je analiza financijskih izvještaja kao jedan od alata u poslovnom procesu poduzeća koja se provodi radi sagledavanja ekonomske i financijske snage, te potencijalnih perspektiva i trendova u položaju poduzeća. Uobičajenim postupcima i instrumentima analize financijskih izvještaja, odnosno horizontalnom i vertikalnom analizom te analizom financijskih pokazatelja podrobno je obrađena analiza financijskih izvještaja na primjeru prehrambenog poduzeća Kraš d.d.

Tumačenjem dobivenih podataka provedene analize poduzeća te uvažavanjem općeprihvatljivih računovodstvenih načela i politika, osnovni cilj rada je prikazati prednosti i nedostatke poslovanja i odluka koje iz njih proizlaze.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, Kraš d.d.

SUMMARY

This paper is the analysis of financial statements as one of the tools in the business process of company that is carried out to look at economic and financial strength, potential prospects and trends in the company's position. The usual procedures and instruments for analyzing the financial statements, i.e. horizontal and vertical analysis and analysis of the financial indicators, are essentially described and elaborated on the analysis of the financial statements on the example of Kraš company.

By interpreting data obtained from company analysis and by respecting generally accepted accounting principles and policies, the main aim of the paper is to show the advantages and disadvantages of the business and the decisions that arise from them.

Keywords: analysis of financial statements, company Kraš

1. UVOD

„Dobar financijski plan mora uvažavati dobre osobine poduzeća i njegove slabosti. Zadatak analize financijskih izvještaja upravo je u tome da prepozna dobre osobine poduzeća da bi se te prednosti mogle iskoristiti, ali i da prepozna slabosti poduzeća kako bi se mogle poduzeti korektivna akcija.“¹

U suvremenom uvjetima poslovanja, zbog raznih ekonomskih i gospodarskih kriza te konkurencije na tržištu, upravljanje bez informacija jednako je očekivanju rezultata bez žrtvovanja određenih resursa. Svrha analize financijskih izvještaja poduzeća je prikazati kvalitetne i pravovaljane informacije kako bi se mogle donositi ispravne poslovne odluke u svrhu dugoročnog opstanka na tržištu te rasta i razvoja poduzeća. Analiza financijskih izvještaja važan je segment kod planiranja proizvodnje, prodaje, investiranja, budžetiranja i kontrole troškova, prihoda i profita za postojeći proizvodni ili prodajni program, kao i za procjene profitabilnosti eventualnoga novog proizvoda ili skupine proizvoda.

Financijski izvještaji daju sliku poslovanja poduzeća, a da bi se došlo do potrebnih informacija nužno je prikupljene podatke analizirati i sažeti u niz financijskih izvještaja kao što su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama vlasničke glavnice te bilješkama uz financijske izvještaje kojima se mogu uvidjeti prijetnje i prilike u poslovanju. Komparacijom izvještaja iščitavaju se trendovi u poslovanju poduzeća u određenom razdoblju u usporedbi s prošlim razdobljima.

U analizi financijskih izvještaja moguće je koristiti se čitavim nizom različitih postupaka utemeljenih na raščlanjivanju i uspoređivanju. Upravo zbog toga u ovome će se diplomskom radu analizom financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2014. do 2016. godine obrazložiti najvažnije promjene u promatranom razdoblju te će se donijeti zaključak o uspješnosti poslovanja poduzeća Kraš d.d.

¹ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia, str. 33.

1.1. Problemi i predmet istraživanja

Svi oni koji nisu u svakodnevnom dodiru s financijskim izvještajima često se pitaju što oni ustvari pokazuju i zašto su toliko važni.

Sastavljanje financijskih izvještaja nije samo pravna obveza već prilika da se dobije uvid u stanje poduzeća. U cjelovitoj analizi teži se cjelovitom obuhvatu svih relevantnih podataka i informacija, bilo da je riječ o vrijednosnim i/ili količinskim podacima. Analiza financijskih izvještaja teži pogledu u budućnost i naglašavanju onih aspekata poslovanja koji su kritični za preživljavanje, prije svega to su uspješnost i sigurnost. Analiza financijskih izvještaja stvara informacijsku podlogu za potrebe upravljanja poduzećem, odnosno odlučivanja.

S obzirom na navedeno **predmet istraživanja** ovoga specijalističkog diplomskog rada je analiza financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju od 2014. do 2016. **Problem istraživanja** je analiza uspješnosti poslovanja promatranog poduzeća pomoću financijskih izvještaja i odabranih financijskih pokazatelja poslovanja tijekom više razdoblja kako bi se donijela ocjena o uspješnosti poslovanja.

1.2. Svrha i ciljevi istraživanja

Svrha ovoga specijalističkog diplomskog rada je analizirati financijske izvještaje te uputiti na važnost racionalnog i učinkovitog trošenja sredstava kao i naglasiti njihovu ulogu i važnost. Kako bi to bilo moguće, nužno je praćenje i analiza izvještaja, usporedbe pojedinih stavki i pokazatelja koji će pomoći pri usmjeravanju potrebnim promjenama. Na konkretnom primjeru će se prikazati kako poduzeće interpretira svoje podatke poslovanja i na temelju njih donosi poslovne odluke. U skladu sa svrhom rada postavljeni su sljedeći ciljevi:

- obrazložiti važnost i značaj financijskih informacija i financijskih izvještaja
- analizom financijskih izvještaja promatranog poduzeća u razdoblju prikazati poslovanje poduzeća s osvrtom na najznačajnije promjene
- kombinacijom različitih financijskih i statističkih metoda primijenjenih u ovome radu procijeniti financijsku perspektivu poduzeća Kraš d.d.

1.3. Istraživačka pitanja

Ovim diplomskim radom postavljena su sljedeća istraživačka pitanja.

P1: Kako detaljna analiza podataka iz financijskih izvještaja pridonosi donošenju dobrih poslovnih odluka?

P2: Je li moguće kombinacijom različitih financijskih i statističkih metoda procijeniti financijsku perspektivu poduzeća Kraš d.d.?

P3: Koji su najčešći problemi koji mogu proizaći iz nedovoljno stručno obrazloženih podataka iz financijskih izvještaja?

1.4. Metode i struktura rada

Izrada financijskih izvještaja iznimno je važna za poduzeće te su sastavni dio ovoga diplomskog rada i praktični primjeri s razradom njegovih sastavnica. Analiza financijskih izvještaja usmjerena je na kvantitativne financijske informacije i zbog toga se često naziva još i financijskom analizom. U svrhu izrade rada analizirat će se primarni i sekundarni izvori podataka.

Od sekundarnih podataka proučit će se stručna i znanstvena literatura te internetski izvori, a od primarnih podataka analizirat će se financijski izvještaji poduzeća Kraš d.d. te podaci objavljeni na internetskim stranicama poduzeća kao i Financijske agencije. Prilikom izrade diplomskog rada primijenit će se razne znanstvene metode, i to:

- analiza i sinteza
- induktivna i deduktivna metoda
- metoda komparacije
- metoda kompilacije
- statistička metoda
- metoda generalizacije.

Ovaj specijalistički diplomski rad, uključivši uvod, podijeljen je na sedam poglavlja.

U uvodnom dijelu govorit će se o problemu i predmetu, svrsi i cilju istraživanja, kao i istraživačkim metodama i strukturi rada.

U drugom i trećem dijelu obrađena su temeljni financijski izvještaji i analiza financijskih izvještaja.

U četvrtom dijelu rada obrađuju se financijski pokazatelji, a peti dio govori o unutarnjim i vanjskim čimbenicima odnosno o analizi potencijala.

Šesto poglavlje sadrži empirijsko istraživanje i analizu financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju od 2014. do 2016. godine.

U sedmom poglavlju iznijet će se stajalište o ovoj temi i zaključci izvedeni iz analize u praktičnom dijelu ovoga specijalističkog diplomskog rada.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Cilj financijskog izvještavanja jest informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja. Informirati korisnike znači predočiti im sve relevantne i istodobno pouzdane informacije u obliku i sadržaju prepoznatljivom i razumljivom osobama kojima su namijenjene. Te su informacije sadržane u nizu financijskih izvještaja od kojih temeljne čine:

- Bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- Račun dobiti i gubitka (izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- Izvještaj o novčanom toku
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Slika 1. Temeljni financijski izvještaji

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, 2008., str. 52.

U ovome dijelu razmatrat će se bilanca stanja, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanim toku.

2.1. Bilanca stanja

„Porijeklo riječi bilanca ne zna se točno, međutim pretpostavlja se da dolazi od latinske riječi „bī“ (dvostruki) „lanx“ (zdjelica vage) što bi trebao označavati vagu s dvije zdjelice ili od talijanske riječi „bilancia“ što znači vaga. Vaga je u ovom smislu metafora koja oslikava jednakost ili ravnotežu između lijeve i desne strane, tj. između imovine i njezinih izvora.“²

Pod financijskim položajem uobičajeno se podrazumijeva:

- imovina (sredstvo; resurs koji je pod kontrolom poduzeća)
- obveze (postojeći dugovi poduzeća)
- kapital (glavnica; ostatak imovine nakon odbitaka svih obveza).

Navedeni elementi sastavni su dio izvještaja koji se zove bilanca. Bilanca se definira kao financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom razdoblju. Ona predstavlja i dvostruki prikaz imovine: jedanput prema pojavnom obliku (aktiva) i drugi put prema podrijetlu (pasiva), odnosno vlasničkoj pripadnosti te imovine.

Suma aktive mora uvijek biti jednaka sumi pasive, odnosno u svakom trenu imovina mora biti jednaka svojim izvorima, pa iz toga odnosa proizlazi temeljna računovodstvena jednakost.

$$\text{AKTIVA} = \text{OBVEZE} + \text{VLASTITI KAPITAL}$$

Na Slici 2. prikazana je skraćena računovodstvena shema bilance, gdje su aktiva i pasiva izražena u različitim oblicima imovine i njezinih izvora.

² Belak, V. (2006), Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatski poreznim propisima, Zagreb, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., str. 48.

Slika 2. Računovodstvena shema bilance

AKTIVA (IMOVINA)		PASIVA (KAPITAL + OBVEZE)	
Razred	Struktura	Razred	Struktura
0	Dugotrajna imovina i potraživanja za upisani kapital	2	Obveze: kratkoročne i dugoročne Pasivna vremenska razgraničenja (odgođeno plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja)
1	Novac, kratkoročna potraživanja i financijska imovina, gubitak iznad visine kapitala i aktivna vremenska razgraničenja		
3	Zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara		
6	Proizvodnja, zalihe gotovih proizvoda i trgovačke robe	9	Kapital i pričuve uključivši zadržani dobitak

Izvor: Belak, V., Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., 2016.

Bilanca je sastavljena od pet temeljnih elemenata (koji se mogu suziti na imovinu, obveze i kapital). Prema njihovoj veličini i sastavu, ali i međusobnim odnosima, moguće je donijeti određene zaključke o nekom poduzeću. Odnos ovih elemenata određuje financijski položaj poduzeća. U pozicijama aktive najčešće su to dvije skupine:

Dugotrajna (fiksna) aktiva (Slici 3.) sastoji se od dugotrajne imovine, odnosno imovine čije razdoblje realizacije (prijenosa vrijednosti) je dulje od godine dana. Ono se dijeli na neopipljivu, odnosno nematerijalnu imovinu (dugoročna financijska imovina, dugoročna potraživanja, patenti, licence, goodwill) i opipljivu, odnosno materijalnu imovinu (zemljišta, šume koje su izuzete od obračuna amortizacije, postrojenja i oprema i slično za koje se obračunava amortizacija).

Slika 3. Oblici dugotrajne imovine

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, 2008., str. 57.

Tekuću aktivu, odnosno kratkotrajnu imovinu (Slici 4.) čine novac i ostale stavke za koje se očekuje da će u kratkom vremenu biti pretvorene u novac ili utrošene u redovitom tijeku

proizvodnje. U ovu skupinu spadaju novac, kratkoročna potraživanja, kratkoročni vrijednosni papiri, zalihe, sirovina i slično.

Slika 4. Oblici kratkotrajne imovine

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, 2008., str. 56.

Analizom aktive u poslovanju poduzeća moguće je odgovoriti na pitanje u koje oblike imovine poduzeće ulaže svoja ili posuđena sredstva te je jednostavno zaključiti koliki je udio pojedinog oblika imovine u ukupnoj imovini, što može biti važna informacija u analizi poslovanja poduzeća. Imovina poduzeća predstavlja one resurse čijim korištenjem poduzeće ostvaruje određene ekonomske koristi. Imovina se u bilancu sistematizira prema obliku u kojem se pojavljuje (stvari, prava ili novac), kao i prema funkciji koju obavlja u poslovnom procesu poduzeća. Imovina predstavlja ekonomske resurse kojima se poduzeće koristi u ostvarivanju svoje djelatnosti. Resursi mogu biti različiti (novac, oprema, građevinski objekti, zalihe, robe i slično), ali se u bilanci ne prikazuju baš svi resursi, nego samo oni koji u skladu s računovodstvenim propisima zadovoljavaju određene uvjete, a to je da je resurs u vlasništvu poduzeća, da ima mjerljivu vrijednost te da se od resursa može očekivati buduća ekonomska korist.

Sva imovina poduzeća ima izvore od kojih je pribavljena te su ti izvori prikazani u desnoj strani bilance, odnosno pasivi. Kvaliteta imovine prikazane u bilanci ovisi o izvorima imovine pa se ti izvori prikazuju prema određenim kriterijima. Prema kriteriju vlasništva, izvore dijelimo na: kapital i obveze.

Kapital čine:

Temeljni kapital: upisani kapital od vlasnika (vlasnički ili ulagački) ili dioničara (dionički), ovisno o pravnom obliku društva i utvrđuje se zakonom pojedine države; on može biti uplaćen u cijelosti ili djelomično; ako je uplaćen samo dio kapitala, u aktivni se iskazuje potraživanje za upisani, a neuplaćeni kapital kao jedna od početnih pozicija bilance, a u pasivi upisani kapital se iskazuje odvojeno za uplaćeni kapital i kapital koji se poziva platiti.

Rezerve ili pričuve: sastavni su dio kapitala trgovačkog društva koji se formira iz ostvarene dobiti. One mogu biti zakonske (propisane zakonom), statutarne (propisane statutom trgovačkog društva), rezerve za otkup vlastitih dionica (kod dioničkih društava koje je emitiralo vlastite dionice), revalorizacijske rezerve (ako je u društvu provedena revalorizacija imovine) i ostale rezerve.

Zadržani dobitak ili gubitak: dio vlasničke glavnice poduzeća, koji je nastao akumuliranjem – zadržavanjem dijela ostvarene dobiti ili akumuliranih gubitaka iz prethodnih obračunskih razdoblja. Nalazi se u pasivi bilance stanja i pokazuje vrijednost kapitala vlasnika običnih dionica. Na povećanje zadržane dobiti utječe neto dobit obračunskog razdoblja, a na smanjenje utječu raspoređivanje dividendi i eventualno gubitak tekućega obračunskog razdoblja. Zadržavanjem zarada, poduzeće bi bilo u stanju investirati i očekivalo bi se da zaradi više nego što je zaradilo godinu dana ranije. Ako se radi o dioničkom društvu, očekivala bi se isplata veća od dividende. Kada ne bi bilo nikakva zadržavanja i kada bi se sve zarade isplaćivale kao dividende, ne bi bilo neto investicija. Zadržana dobit zove se još i akumulirana dobit.

Obveze dijelimo na:

Tekuće (kratkoročne) obveze: obveze poduzeća čiji je rok dospijea kraći od jedne godine. Evidentiraju se u pasivi bilance stanja. U njih ubrajamo: obveze po osnovi emitiranja vrijednosnih papira s rokom dospijea do jedne godine, obveze prema dobavljačima, obveze za primljene avanse, kratkoročne obveze za primljene depozite i kaucije, obveze po kratkoročnim kreditima, obveze prema radnicima i sl.

Dugoročne obveze: su obveze poduzeća čiji je rok plaćanja dulji od jedne godine. Njihovo podmirenje može biti jednokratno (u cijelosti na kraju roka dospijea) ili višekratno (u obrocima ili ratama u razdoblju otplate). Najčešće dugoročne obveze su hipotekarni zajmovi,

obveze po osnovi emitiranih obveznica, obveze s osnove prikupljenih dugoročnih bankarskih kredita i razni drugi dugoročni zajmovi.

Temeljni kapital, rezerve i zadržani dobitak čine ukupni kapital vlasnika koji je jednak knjigovodstvenoj vrijednosti poduzeća. Drugim riječima, bilanca pokazuje stanje imovine, obveza i kapitala poduzeća u određenom trenutku. U nastavku je strukturni prikaz bilance stanja.

Slika 5. Strukturni prikaz bilance

STABILNOST		
AKTIVA	%	PASIVA
Dugotrajna imovina	10%	Vlastiti kapital
	20%	
	30%	
	40%	Dugoročne obveze
	50%	
	60%	
Kratkotrajna imovina	70%	Kratkoročne obveze
	80%	
	90%	
	100%	

LIKVIDNOST

Izvor: Dvorski, S., Ruža, F., Kovšca, V. (2007) Poslovna ekonomija, Tiva tiskara, Varaždin, str. 43.

2.2. Račun dobiti i gubitka – izvještaj o uspješnosti poslovanja

Za razliku od bilance koja prikazuje financijski položaj u određenom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode te financijski rezultat ostvaren u određenom razdoblju. Uspješnost poslovanja obično se definira kao sposobnost ostvarivanja određenih ciljeva. Ciljevi poslovanja mogu biti različiti, što znači da i uspješnost poslovanja ovisi o postavljenim kriterijima i definiranim ciljevima. Najčešći cilj koji se ističe jest profitabilnost

poslovanja. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI), prihodi i rashodi promatraju se kroz njihov utjecaj na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi.

Prihodi su povećane ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanje sredstava ili smanjenja obveza, što kao posljedicu ima povećanje glavnice, ali ne ono u vezi s uplatama vlasnika. Iz navedenog se može izvesti jednostavna definicija prihoda koja glasi: „Prihod je iznos novaca ili novčanih ekvivalenata koji je primljen ili se potražuje.“ Prihodi najčešće nastaju od prodaje proizvoda, pružanja usluga, kamata, tantijema i dividendi, međutim prihodi mogu nastati i od dobitka koji udovoljavaju definiciji prihoda, povećanje imovine te podmirenjem i otpisom obveza.

Rashod je smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što kao posljedicu ima smanjenje glavnice, ali ne one u vezi s raspodjelom glavnice. Prema MSFI-ju, definicija rashoda obuhvaća:

- rashode koji proistječu iz redovitih aktivnosti subjekta (troškovi za prodano, plaće, amortizacija)
- gubitke koji udovoljavaju definiciji rashoda

Odatle proizlazi da prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine li smanjenja obveza, dok su rashodi posljedica smanjena imovine i povećanja obveza. U sadržaju pozicija, račun dobiti i gubitka različit je ovisno o djelatnosti poslovnog subjekta, no osnovna skica je uglavnom ista (Tablica 1.).

Tablica 1. Shema računa dobiti i gubitka

RAČUN DOBITI I GUBITKA			
R. b.	Struktura	Negativna (odbitna) stavka	Pozitivna stavka
	Prihodi		
1.1.	Prihodi od prodaje		*
1.2.	Ostali prihodi		*
1.	Ukupni prihodi (1.1 + 1.2)		*
	Rashodi		

2.1.	Troškovi za prodano	*	
2.2.	Ostali troškovi	*	
2.	Ukupni rashodi (2.1 + 2.2)	*	
3.	Bruto dobitak (1 – 2)		*
4.	Troškovi uprave i prodaje	*	
5.	Operativni dobitak (3 – 4)		*
6.	Rashodi financiranja	*	
7.	Dobitak prije poreza (5 – 6)		*
8.	Osnovica za oporezivanje (Dobitak + uvećanja – smanjenja)		*
9.	Porez na dobit (Osnovica * stopa poreza)	*	
10.	Dobitak poslije oporezivanja (7 – 9):		*

Izvor: www.rif.hr

U nastavku će se obrazložiti osnovne stavke.

Prihodi su povećanja gospodarstvenih koristi u obliku priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza posljedica čega je povećanje kapitala. Ulaganja dioničara ili članova društva u kapital društva ne smatraju se prihodima. Prihodi se mjere potraživanjima od kupaca za isporučenu robu ili obavljene usluge. Iz njih se isključuju svote naplaćene u ime trećih osoba (npr. porezi), odnosno ukupan bruto priljev ne mora nužno biti jednak prihodu. Priznavanje prihoda temeljeno je na načelima MRS-a 18 koji definira priznavanje prihoda od prodaje roba, pružanja usluga i korištenjem sredstava drugih poduzeća koji donose kamate, tantijeme i dividende. Prihodi se dijele na prihode od prodaje iz osnovne djelatnosti i ostale prihode.

Rashodi izvan osnovnih aktivnosti nastali su ostvarivanjem ostalih prihoda izvan osnovnih aktivnosti kao i izvanredni rashodi.

Bruto dobitak ostalih operacija je razlika prihoda i rashoda od ostalih operacija izvan osnovne djelatnosti poduzeća.

Troškovi za prodano su rashodi vezani uz troškove proizvodnje proizvoda iz osnovne djelatnosti, odnosno troškovi nabave prodane robe u trgovačkoj djelatnosti. U toj poziciji računa dobiti i gubitka razlikuju se izvještaji proizvodnih i trgovačkih djelatnosti.

Bruto dobitak označava razliku između prihoda ostvarenih prodajom i troškova za prodano. Ukupni bruto dobitak je vrijednost prodaje umanjene za troškove prodaje i proizvodnje. Ova stavka je u menadžerskim izvještajima vrlo važna jer daje podatak o tome koliki dio prihoda imamo na raspolaganju za pokriće kapaciteta koji nisu proizvodnja.

Troškovi uprave i prodaje su svi troškovi koji nisu proizvodni, izuzev troškova kamata. Troškovi uprave obuhvaćaju sve administrativne i opće troškove kao što su plaće menadžera i ostaloga administrativnog osoblja i sve ostale isplate njima, režijske troškove uprave i prodaje (telefon, internet, energenti, komunalne usluge i sl.), troškove reklame i propagande, poreza na tvrtku, troškove osiguranja i njima slične. Troškovi prodaje uključuju sve troškove bruto plaća prodajnog osoblja, troškove putovanja prodajnog osoblja, troškove distribucije robe, troškove osiguranja robe, troškove reprezentacije, reklame i propagande i slične.

Operativni dobitak je razlika koju dobijemo kada se od bruto dobitka oduzmu troškovi uprave i prodaje. U njemu nisu sadržani rashodi financiranja, pa nam on prema tome pokazuje koliki bi bio dobitak da nema rashoda financiranja.

Rashodi financiranja su troškovi obračunskog razdoblja koji se odnose na kamate, tečajne razlike i troškove slične njima.

Dobitak prije oporezivanja je iznos dobiven oduzimanjem rashoda financiranja od operativnog dobitka. Taj iznos daje sliku sposobnosti, vještina, mogućnosti i uspješnosti menadžera u upravljanju poduzećem.

Osnovica za oporezivanje je osnovica na koju se obračunava porez na dobit. Ona nije nužno identična svoti dobitka prije oporezivanja već može biti korigirana za neke stavke, smanjena (za npr. prihode od dividendi i udjele u dobiti, svotu amortizacije koja nije u ranijim poreznim razdobljima bila priznata) ili uvećana (za npr. za skrivene isplate dobiti, troškove prisilne naplate poreza, nepriznati dio troškova reprezentacije i prijevoza). Zbog mogućih uvećanja

porezne osnovice može se pojaviti obaveza poreza na dobit i u slučaju kada se poslovalo s gubitkom. U tom se slučaju gubitak uvećava.

Porez na dobitak je iznos dobiven umnoškom osnovice za oporezivanje i porezne stope poreza na dobit.

Dobitak poslije oporezivanja ili gubitak je najvažnija stavka u računu dobiti i gubitka. To je iznos dobiven oduzimanjem iznosa poreza od iznosa dobitka prije oporezivanja. Ako se radi o dobitku, on se raspoređuje na zadržani dobitak i na dio namijenjen isplati dividendi. Ako se radi o gubitku, on umanjuje vlastiti kapital, a može se nadoknaditi u sljedećim razdobljima koja podrazumijevaju poslovanje s dobitkom.

2.3. Izvještaj o novčanom toku

Novac je važna ekonomska kategorija i vrlo važan čimbenik u poslovanju svakoga poduzeća. Osim bilance i računa dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima jedan je od važnih i temeljnih financijskih izvještaja, te odgovara na pitanje koliko je poduzeće (trgovačko društvo) primilo novca ili novčanih ekvivalenata tijekom određenog razdoblja te koliko je izdataka učinilo za sve poduzete aktivnosti.

Da bi se došlo do informacije koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz redovitih aktivnosti i je li to dovoljno za odvijanje normalnih djelatnosti, primici i izdaci novca razvrstavaju se u tri vrste aktivnosti. Prva aktivnost je poslovna. To su glavne aktivnosti koje stvaraju prihod poduzeća i druge aktivnosti koje određuju rezultat, odnosno dobit poduzeća. Slijedi investicijska aktivnost (ulaganje) vezana uz stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine. Treća aktivnost je financijska, vezana je uz financiranje poslovanja i uglavnom obuhvaća promjene vezane uz visinu i strukturu kapitala i obveza. U izradi izvještaja o novčanim tokovima primjenjuju se direktna (izravna) i indirektna (neizravna) metoda. Obje metode temelje se na računovodstvenim podacima i kod obje se rezultat mjeri neto novčanim tokom. Razlika je u obliku prikaza. Obje osiguravaju izvještaj o tokovima gotovine, ali kroz različite tipove podataka i informacija.

Izravna (direktna) metoda daje nam informacije o prirodi novčanih svota primitaka i izdataka po sadržaju aktivnosti. Ona specificira posebno sve stavke novčanih primitaka i od njih odbija specificirano sve stavke novčanih izdataka po svakoj skupini aktivnosti.

Novčani primici od operativnih aktivnosti uključuju gotovinu naplaćenu od kupaca i naplaćene kamate, a izdaci plaćanje dobavljačima za robu, plaćanje svih operativnih troškova uprave i prodaje, plaćanje kamata, poreza na promet i dobitak kao i akontacija poreza.

Primici od investicijskih aktivnosti su naplata od prodaje dugotrajne materijalne imovine, a izdaci su plaćanja za nabavu te imovine.

Kod financijskih aktivnosti primici su priljevi od naplate za upisani kapital pozvan na plaćanje i primici od povrata danih kratkoročnih kredita, a izdaci su odljevi za vraćene dugoročne kredite i gotovinske isplate dividendi.

Upravo zbog neposredne specifikacije pojedinih stavki, ova metoda naziva se direktnom. Ona omogućuje i procjenu budućih tokova gotovine.

Tablica 2. Primjer pozicija obrasca izvještaja o novčanom toku primjenom direktne metode

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU – Direktna metoda

U razdoblju od		do		u kn, bez lipa
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina	
1	2	3	4	
NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1. Novčani primici od kupaca	001			
2. Novčani primici od tantijema, naknada, provizija i sl.	002			
3. Novčani primici od osiguranja za naknadu šteta	003			
4. Novčani primici s osnove povrata poreza	004			
5. Ostali novčani primici	005			

I. Ukupno novčani primici od poslovnih aktivnosti (001 do 005)	006		
1. Novčani izdaci dobavljačima	007		
2. Novčani izdaci za zaposlene	008		
3. Novčani izdaci za osiguranje za naknade šteta	009		
4. Novčani izdaci za kamate	010		
5. Novčani izdaci za poreze	011		
6. Ostali novčani izdaci	012		
II. Ukupno novčani izdaci od poslovnih aktivnosti (007 do 012)	013		
A1) NETO POVEĆANJE NOVČ. TOKA OD POSLOVNIH AKTIV. (006-013)	014		
A2) NETO SMANJENJE NOVČ. TOKA OD POSLOVNIH AKTIV. (013-006)	015		
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	016		
2. Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih instrumenata	017		
3. Novčani primici od kamata*	018		
4. Novčani primici od dividendi*	019		
5. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	020		
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (016 do 020)	021		
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	022		
2. Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	023		
3. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	024		
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (022 do 024)	025		
B1) NETO POVEĆANJE NOVČ. TOKA OD INVESTICIJSKIH AKTIV. (021-025)	026		
B2) NETO SMANJENJE NOVČ. TOKA OD INVESTICIJSKIH AKTIV. (025-021)	027		
NOVČANI TOK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI			
1. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	028		

2. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	029		
3. Ostali primici od financijskih aktivnosti	030		
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (028 do 030)	031		
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	032		
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	033		
3. Novčani izdaci za financijski najam	034		
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica	035		
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	036		
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (032 do 036)	037		
C1) NETO POVEĆANJE NOVČ. TOKA OD FINANCIJSKIH AKTIV. (031-037)	038		
C2) NETO SMANJENJE NOVČ. TOKA OD FINANCIJSKIH AKTIV.(037-031)	039		
Ukupno povećanje novčanog toka (014 – 015 + 026 – 027 + 038 – 039)	040		
Ukupno smanjenje novčanog toka (015 – 014 + 027 – 026 + 039 – 038)	041		
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	042		
Povećanje novca i novčanih ekvivalenata	043		
Smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	044		
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	045		

* Primici s osnove kamata i dividendi mogu se razvrstati kao i poslovne aktivnosti (MRS 7 Dodatak A)

Izvor: www.rif.hr

Neizravna (indirektna) metoda ne pokazuje posebno specificirane sve stavke primitaka i izdataka po pojedinoj aktivnosti. Prikazuje novac od operativnih aktivnosti u obliku neto dobitka (dobitka poslije oporezivanja) koji se korigira za stavke promjena na računima koji utječu na novčani tok i stanje novca.

Primjerice amortizacija kao dio novčanog toka dolazi na neizravan način. Ona je trošak i rashod u okvirima računa dobiti i gubitka, ali nije novčani izdatak i zbog toga se pribraja neto dobitku kao pozitivna stavka.

Novčani tokovi od investicijskih i financijskih aktivnosti utvrđuju se prema promjenama financijskih pozicija odgovarajućih računa trenutačne godine u odnosu na prošlu.

Općenito se može reći da dobiti iz svih aktivnosti (operativni, financijski i investicijski) povećavaju novčani tok, a gubici ga smanjuju.

Povećanje novčanog toka uzrokuje smanjenje dugovnih salda na nenovčanim računima aktive (npr. smanjenje potraživanja) i povećanja potražnih salda na računima pasive (npr. povećanje obaveza).

Smanjenja novčanog toka uzrokuju povećanja dugovnih salda na računima aktive (npr. povećanje potraživanja) i smanjenja potražnih salda na računima pasive (npr. smanjenje obaveza). Pri tome treba naglasiti da podmirivanje obaveza prema dobavljačima koje nije provedeno u novcu nego npr. kompenzacijom, uslugama, prijenosom duga i slično ne ulazi u novčane tokove i iznosi podmireni na takav način trebaju se odbiti.

Neizravna metoda ne omogućuje direktnu procjenu budućih tokova gotovine, ali po svojoj logici može biti bliže menadžerskom načinu razmišljanja. Zbog toga, a i zbog različitosti pristupa konkretnom problemu i onome što se u određenoj situaciji traži, može biti doživljena i kao bolja informacija pa je ne treba odbaciti ni podcijeniti iako se poduzećima sugerira uglavnom direktna metoda.

Tablica 3. Primjer obrasca izvještaja o novčanom toku primjenom indirektno metode

U razdoblju od		do			u kunama bez lipa
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina			Tekuća godina
1	2	3			4
NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1. Dobit prije poreza	001				
2. Amortizacija	002				
3. Povećanje kratkoročnih obveza	003				
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	004				
5. Smanjenje zaliha	005				
6. Ostalo povećanje novčanog toka	006				
I. Ukupno povećanje novčanog toka od poslovnih aktivnosti (001 do 006)					
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	008				
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	009				

3. Povećanje zaliha	010		
4. Ostalo smanjenje novčanog toka	011		
II. Ukupno smanjenje novč. toka od poslovnih aktivnosti (008 do 011)	012		
A1) NETO POVEĆANJE NOVČ. TOKA OD POSLOVNIH AKTIV.(007-012)	013		
A2) NETO SMANJENJE NOVČ. TOKA OD POSLOVNIH AKTIV.(012-007)	014		
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	015		
2. Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih instrumenata	016		
3. Novčani primici od kamata	017		
4. Novčani primici od dividendi	018		
5. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	019		
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (015 do 019)	020		
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	021		
2. Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	022		
3. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	023		
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (021 do 023)	024		
B1) NETO POVEĆANJE NOVČ. TOKA OD INVESTICIJ. AKTIV.(020-024)	025		
B2) NETO SMANJENJE NOVČ. TOKA OD INVESTICIJ. AKTIV.(024-020)	026		
NOVČANI TOK OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI			
1. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	027		
2. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	028		
3. Ostali primici od financijskih aktivnosti	029		
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (027 do 029)	030		
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	031		
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	032		
3. Novčani izdaci za financijski najam	033		
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica	034		
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	035		
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (031 do 035)	036		
C1) NETO POVEĆANJE NOVČ. TOKA OD FINACIJSKIH AKTIV.(030-036)	037		
C2) NETO SMANJENJE NOVČ. TOKA OD FINACIJSKIH AKTIV.(036-030)	038		
Ukupno povećanje novčanog toka (013 – 014 + 025 – 026 + 037 – 038)	039		
Ukupno smanjenje novčanog toka (014 – 013 + 026 – 025 + 038 – 037)	040		
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	041		
Povećanje novca i novčanih ekvivalenata	042		
Smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	043		
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	044		

Izvor: www.rif.hr

2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja te prikazuje promjene koje su se dogodile na glavnici (kapitalu) između dva obračunska razdoblja. Posebno se prikazuju sljedeće pozicije:³

1. ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja, iskazujući odvojeno ukupne iznose raspodjeljive vlasnicima matice i vlasnicima manjinskih udjela
2. učinci retroaktivne primjene promjene računovodstvenih politika ili retroaktivnog prepravljavanja iznosa priznatih u skladu s MRS-8
3. iznosi transakcija s vlasnicima u njihovu svojstvu kao vlasnika, prikazujući odvojeno uplate uloga vlasnika i raspodjele vlasnicima
4. uskladba između knjigovodstvenog iznosa svake komponente kapitala na početku i na kraju razdoblja, uz odvojeno prikazivanje svake promjene
5. subjekt je dužan, bilo u izvještaju o promjenama kapitala ili u bilješkama, prezentirati iznos dividende koja je priznata za raspodjelu vlasnicima tijekom razdoblja, kao i pripadajući iznos po dionici.

Promjene kapitala poduzeća između početka i kraja razdoblja za koje se izvještava odražavaju povećanje ili smanjenje neto imovine tijekom predmetnog razdoblja. Osim promjena koje proizlaze iz transakcija s vlasnicima, kao što su uplate kapitala, otkup vlastitih vlasničkih instrumenata i dividende te transakcijskih troškova povezanih s takvim transakcijama, ukupna promjena kapitala tijekom razdoblja je ukupni iznos prihoda i rashoda, uključujući dobit i gubitke, ostvarenih aktivnostima poduzeća u tom razdoblju.

Prema MRS-u posebno treba iskazati sljedeće pozicije:

- dobit ili gubitak razdoblja
- sve stavke prihoda ili rashoda, dobitka ili gubitka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos

³ Žager, K. et al., op. cit., str. 87.

- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi
- iznos zadržane dobiti (ili gubitka) na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar toga razdoblja
- usklađenje svake druge pozicije kapitala.

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje informacije o kapitalnim transakcijama (novim ulaganjima ili povlačenju kapitala), saldo gubitka ili dobitka na početku obračunskoga razdoblja i na dan analize, kao i promjene u kapitalu te stanje rezervi na početku i kraju obračunskog razdoblja. Najznačajnija promjena u kapitalu većinom je posljedica zadržane dobiti, koja se povećava stvaranjem dobiti, a smanjuje se ostvarenim gubitkom u poslovanju te isplatom dividendi.

Izvještaj o promjenama kapitala važan je izvještaj u procesu analize financijskih izvještaja s obzirom na činjenicu da se na temelju podataka dobivenih iz njega dopunjuju podaci o promjenama kapitala u ostalim financijskim izvještajima.

2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju dodatne informacije i objašnjenja nekih ili svih pozicija u bilanci, računu dobiti i gubitka i novčanog toka.

Bilješke trebaju sadržavati sve one informacije koje se izravno ne vide iz temeljnih izvještaja, a nužne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja. Bilješke, budući da nisu standardni izvještaj, sastavljaju se u slobodnoj formi te moraju slijediti načela potpunosti, preglednosti i jasnoće. Bilješke uz financijske izvještaje predaju se Državnom uredu za reviziju u papirnatom obliku uz standardne izvještaje, odnosno ako postoji mogućnost elektroničkog potpisivanja, tada se bilješke mogu predati i kao PDF dokument potpisan naprednim elektroničkim potpisom.

Bilješkama uz financijske izvještaje posvećena je i znatna pažnja i u Međunarodnim računovodstvenim standardima.

3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Cilj analize financijskih izvještaja je uvid u uspješnost poslovanja poslovnog subjekta. Nije moguće odrediti jedinstven podatak koji se može sa sigurnošću prihvatiti i koji može biti jedinstveni pokazatelj uspješnosti. Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja mogu se raščlaniti na usporedive financijske izvještaje, strukturne financijske izvještaje i analizu pokazatelja po pojedinim područjima.

Danas se za procjenu vrijednosti poduzeća primjenjuju metode vrednovanja njegovih poslovnih procesa i metoda vrednovanja njegovih budućih financijskih prihoda. Osnovni temeljni pokazatelji su: sastav imovine, način financiranja imovine, efikasnost raspolaganja resursima, likvidnost (mogućnost podmirenja obaveza) i profitabilnost.

U skladu sa zahtjevom menadžmenta poduzeća, naknada vlasnicima (dividenda) i odgovarajućih iznosa akumulacije (zadržane dobiti) za daljnji razvoj poduzeća razlikuje se nekoliko tipova analize:

- analiza odnosa bilančnih pozicija (horizontalna i vertikalna analiza)
- analiza računa dobiti i gubitka
- analiza novčanih tokova.

3.1. Analiza bilance

Analiza odnosa bilančnih pozicija praktičnom upotrebom prikazuje se kroz vertikalnu i horizontalnu analizu bilance.

3.1.1. Horizontalna i vertikalna analiza

Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih iznosa najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i njihovih promjena kroz vrijeme. Uglavnom se radi za više uzastopnih

godišnjih izvještaja. Podaci dobiveni za jedno razdoblje daju bolju sliku kada ih se uspoređi s prijašnjim razdobljima. Na taj način mogu se uočiti trendovi povoljnih, ali i nepovoljnih kretanja i reagirati prije negoli se dogodi kriza poslovanja.

Za izračunavanje i praćenje promjena u pojedinim pozicijama može se uzeti bazna (početna) godina i na temelju nje se mogu pratiti promjene u sljedećim godinama kroz izračun indeksa ili postotne promjene za svaku praćenu i uspoređenu stavku.

Vertikalna analiza

Ova analiza daje postotne udjele svake stavke u financijskom izvještaju u odnosu na ukupan zbroj (primjerice u aktivni će dugotrajna aktiva biti prikazana u odnosu na ukupnu aktivu, odnosno u računu dobiti i gubitka na identičan način će biti prikazani troškovi za prodanu robu kao postotak od ukupnog prihoda).

Usporedbama vertikalnih analiza mogu se iščitati podaci o kretanjima odnosa između pozicija tijekom promatranog razdoblja. Ti bilančni odnosi odraz su poslovne i investicijske politike poduzeća (primjerice preveliko zaduživanje u svrhu nabavke dugotrajne imovine uzrokuje poremećaj odnosa između imovine i vlasničke glavnice jer se udio vlasničke glavnice u pasivi smanjuje proporcionalno povećanju dugoročnih obveza nastalih zaduživanjem).

Kod ovih analiza problem može nastati u situacijama kada je prisutna velika inflacija, kod promjene sistema obračuna prilikom izrade izvještaja, promjene politike poduzeća vezane uz bilanciranje i druge promjene koje utječu na to da su izvještaji neusporedivi. Ako su ustanovljeni ti problemi, onda se izvještaji prije usporedbe moraju uskladiti kako bi se pojedine stavke uopće mogle uspoređivati i uzimati kao podaci za izračune i analize. U slučaju nemogućnosti, najvažnije je uskladiti barem bitne stavke ili pokazatelje kako bi ih mogli usporediti.

Analiza profitabilnosti, analiza obrtaja imovine, analiza solventnosti i likvidnosti, analiza investicijskog potencijala, izračun ukupnog izraza uspješnosti (Zeta Score) i analiza dodane vrijednosti provodi se na temelju izračuna pokazatelja određene skupine što je detaljno obrađeno i objašnjeno u idućim poglavljima.

Ovakve analize daju podatke o profitabilnosti, efikasnosti upravljanja aktivom, solventnosti, investicijskom potencijalu, osiguravaju bazu podataka za praćenje trendova kretanja,

omogućuju usporedbu pokazatelja uspješnosti sa srodnim poduzećima i omogućuju usporedbu rezultata uspješnosti po dijelovima poduzeća.

3.2. Analiza računa dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka u smislu odnosa pozicija analizira se na sličan način kao i bilanca. Horizontalno se uspoređuju apsolutni iznosi pojedinih stavki kroz razdoblje (po godinama, polugodišnje, kvartalno ili čak mjesečno, ovisno o potrebama poduzeća i zahtjevima menadžmenta i uprave). Predviđanje potencijalne krize u poslovanju teško je bez stalnog praćenja kretanja bitnih stavki kroz dulje razdoblje.

Vertikalno se uspoređuju odnosi pojedinih pozicija po godinama i prate promjene tijekom razdoblja. Vrlo je važno pratiti kretanja prihoda i troška za prodano kao i njihov međusobni odnos jer je prvi pokazatelj koji nam generira promjenu u bruto dobiti. Smanjenje bruto dobiti često je prvi znak da stvari kreću u lošem smjeru, iako su možda ostale stavke troška ostale na istoj razini. Nastavkom takvog trenda smanjenja, nužno dolazi do negativnog rezultata poslovanja jer bruto dobit u jednom trenutku neće biti dovoljna za pokriće svih ostalih troškova što generira negativan rezultat poslovanja.

Važno je dodatno pratiti i kretanje ostalih troškova. U slučaju potrebe treba poduzeti korektivne mjere koje ne moraju nužno značiti rezanje troškova. Potrebno je prije svega analizirati svaku stavku troška i njezinu opravdanost u odnosu na cjelokupno poslovanje pa u slučaju opravdanosti poduzeti potrebne korake u drugom smjeru kao primjerice povećanja prihoda od prodaje i/ili smanjenja troška za prodano postizanjem povoljnijih uvjeta nabave.

3.3. Analiza novčanog toka

Analiza izvještaja o novčanom toku je osnovica procjene uspješnosti upravljanja novčanim resursima poduzeća odnosno ona osigurava informacije o uspješnosti poslovanja novcem i novčanim resursima u promatranom obračunskom razdoblju i daje mogućnost prognoze budućih novčanih tokova. To je osnovica budućeg planiranja i stvaranja optimalnog budžeta

gotovine koji će poduzeću osigurati normalan tok poslovanja, maksimalan profit i koji je u konačnici prepreka koja poduzeće brani od problema nelikvidnosti i nesolventnosti direktno prouzročenih nedostatkom novca.

U praksi, ova analiza se provodi za ukupan rezultat, ali i za svako područje posebno. Tako se osim ukupnog rezultata analizira i rezultat operativnih, financijskih i investicijskih aktivnosti.

Postoje različiti pristupi ovoj analizi, više ili manje detaljni i opsežni ovisno o potrebama, no moraju se obuhvatiti sljedeće stavke:

- ukupni prikaz rezultata novčanih tokova uz kratak komentar
- opću ocjenu uspješnosti upravljanja novčanim resursima prema horizontalnoj analizi i analizi odnosa neto novčanog toka i prihoda
- odnos rezultata neto novčanog toka i ostvarene neto dobiti
- procjenu uspješnosti upravljanja po pojedinim aktivnostima i međusobne utjecaje po najvažnijim (najvećim) stavkama
- stupanj pokrića investicija amortizacijom i deprecijacijom
- odnos nenovčanih i novčanih investicija uz utjecaj nenovčanih investicija na novčane tokove u budućnosti
- stjecanje ili prodaju udjela kod povezanih društava i pri zajedničkim pothvatima kao i financijske efekte toga
- novčane tokove u stranim valutama
- sažet opis promjena najvažnijih financijskih pozicija i objašnjenje njihova nastanka.

Može se zaključiti da je sveobuhvatnu analizu izvještaja o novčanim tokovima gotovo nemoguće izvesti bez rezultata dobivenih primjenom obje metode. Zbog toga je najbolje izvještaje sastavljati po obje metode kako bi se imali svi relevantni podaci za analizu.

4. FINANCIJSKI POKAZATELJI

Postoje različite faze i metode ekonomsko-financijske analize. Pokazatelji su njezin najčešće korišteni i neizostavni instrument.⁴ Kako bi dobivene brojke dobile značenje i pružile informacije potrebne za ocjenu poslovanja poduzeća, potrebna je temeljita analiza financijskih pokazatelja. Financijski pokazatelji mogu se promatrati kao pojedinačni pokazatelji, skupine pokazatelja, sustavi pokazatelja te zbrojni ili sintetički pokazatelji. Izračunavaju se iz pojedinih stavki osnovnih financijskih izvještaja: bilance i računa dobiti ili gubitka.

Pokazatelj je racionalan ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli se) s drugom ekonomskom veličinom.⁵ Pokazatelji se mogu podijeliti u dvije skupine. Prva skupina se odnosi na pokazatelje koji se temelje na bilanci i razmatraju poslovanja poduzeća u točno određenom trenutku. Druga skupina pokazatelja razmatra poslovanje poduzeća u određenom razdoblju i temelji se na računu dobiti i gubitka. Pokazatelji se obično promatraju kao nositelji informacija potrebni za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Dakle, pokazatelji se formiraju i računaju upravo zbog toga da bi se stvorila informacijska podloga potrebna za donošenje određenih odluka.⁶

Postoji nekoliko skupina pokazatelja, a njihova važnost ovisi o informacijama koje korisnik zahtijeva. Svaka skupina pokazatelja, iako su međusobno ovisne, pruža informacije nužne za različite vrste odluka. Skupine financijskih pokazatelja:

- pokazatelji likvidnosti
- pokazatelji zaduženosti
- pokazatelji aktivnosti
- pokazatelji ekonomičnosti
- pokazatelji profitabilnosti
- pokazatelji investiranja.⁷

⁴ Osmanagić-Bedenik, N. (2005) Analiza poslovanja temeljem godišnjih financijskih izvješća, Zagreb, Računovodstvo, revizija i financije, 15, str. 64.

⁵ Žager, L. (2013) Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, Zagreb, Računovodstvo i financije, str. 95.

⁶ Ibidem, str. 96.

⁷ Žager, K. et al., op. cit., str. 243 i 244.

U radu su obrađeni pokazatelji likvidnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti, obrtaja imovine i zaduženosti.

4.1. Pokazatelji likvidnosti

Ova analiza daje uvid u to koliko je poduzeće sposobno podmirivati svoje kratkoročne obveze. Redovito podmirenje tekućih obveza važno je kako ne bi došlo do zastoja u redovitim isporukama potrebnih sirovina, repromaterijala ili proizvoda od dobavljača kao i blokade novčanog računa u poslovanju koji bi na kraće ili dulje vrijeme onemogućili redovito poslovanje. Osnovne i najvažnije mjere (pokazatelji) likvidnosti su:

4.1.1. Trenutna likvidnost

Pokazuje je li poduzeće trenutačno sposobno riješiti svoje kratkoročne obveze. Vrijednosti se kreću uglavnom između 0,1 i 0,3, odnosno stanje novca trebalo bi pokrivati minimalno 10 – 30 % kratkoročnih obveza.

$$\text{TRENUTNA LIKVIDNOST} = \text{NOVAC} / \text{TEKUĆA PASIVA}$$

4.1.2. Ubrzana likvidnost

Pokazuje kakva je sposobnost poduzeća da u relativno kratkom roku osigura određeni iznos gotovine što je važno kod iznenadnih situacija u kojima se pokazuje potreba za gotovinom. To je odnos između brze aktive (čine ju tekuća aktiva bez zaliha) i tekućih obveza. Taj indeks bi trebao iznositi 1, ali prihvatljiv odnos je između 0,9 i 1. Manja vrijednost pokazuje da

poduzeće najvjerojatnije nije sposobno zadovoljiti takve iznenadne potrebe za gotovinom. Ovaj pokazatelj izračunava se prema sljedećim formulama:

$$\text{UBRZANA LIKVIDNOST} = (\text{TEKUĆA AKTIVA} - \text{ZALIHE}) / \text{TEKUĆE OBVEZE}$$

ili

$$\text{UBRZANA LIKVIDNOST (L}_3\text{)} = (\text{NOVAC} + \text{UTRŽIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI} + \text{POTRAŽIVANJA}) / \text{TEKUĆE OBVEZE}$$

4.1.3. Tekuća likvidnost

Odnos između tekuće aktive (čine je zalihe, kratkoročna potraživanja, utrživi vrijednosni papiri i slično) i tekuće pasive (čine je sve obveze koje trebaju biti plaćene gotovinom tijekom poslovne godine). Pokazuje u kojoj mjeri radno raspoloživi kapital jamči da će sve tekuće obveze biti podmirene na vrijeme, odnosno u kojoj mjeri iznos tekuće aktive pokriva obveze iz tekuće pasive. Kako bi se jamčilo uredno podmirenje tekućih obveza, ovaj pokazatelj mora imati vrijednost veću od 2, odnosno radni kapital mora biti pozitivan. Što je pokazatelj veći, veća je i sigurnost podmirenja tekućih obveza na vrijeme. Računa se prema sljedećoj formuli:

$$\text{TEKUĆA LIKVIDNOST} = \text{TEKUĆA (KRATKOTRAJNA) AKTIVA} / \text{TEKUĆA (KRATKOROČNA) PASIVATKOROČNA) PASIVA}$$

4.1.4. Radno raspoloživi kapital

Razlika između tekuće aktive i tekuće pasive. On pokazuje pozitivno ili negativno prekoračenje tekuće aktive nad tekućom pasivom odnosno daje informaciju koliki je kapital koji stoji na raspolaganju za podmirenje tekućih obveza i neplaniranih novčanih izdataka. Ako je iznos negativan, to je ujedno i informacija koliko je potrebno pribaviti radnog kapitala da bi se osiguralo redovno podmirenje tekućih obveza. Radno raspoloživi kapital ne treba biti ni premali, ni prevelik. Optimalno je da bude dva puta veći od obaveza. Postojanje neto radnog kapitala znači da je dio kratkotrajne imovine financiran iz dugoročnih izvora, što je neizostavno za održavanje likvidnosti.

$$\text{RADNO RASPOLOŽIVI KAPITAL} = \text{TEKUĆA AKTIVA} - \text{TEKUĆA PASIVA}$$

4.2. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji za ovu analizu izračunavaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka poduzeća. Mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ako je vrijednost pokazatelja ekonomičnosti manja od 1, to znači da poduzeće posluje s gubitkom.

EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA = UKUPNI PRIHODI / UKUPNI RASHODI

EKONOMIČNOST POSLOVANJA PRODAJE = PRIHODI OD PRODAJE / RASHODI OD PRODAJE

EKONOMIČNOST FINANCIRANJA = FINANCIJSKI PRIHODI / FINANCIJSKI RASHODI

EKONOMIČNOST IZVANREDNIH AKTIVNOSTI = IZVANREDNI PRIHODI / IZVANREDNI RASHODI

4.3. Pokazatelji profitabilnosti

Najvažnija analiza odnosa u kojoj su dvije ključne mjere: profitna marža i povrat na investirano (ROI).

4.3.1. Profitna marža

Pokazuje postotak ostvarenog profita u odnosu na ukupan prihod tijekom razdoblja. S obzirom na kategoriju dobitka postoje različite kategorije profitne marže (bruto profitna marža, operativna profitna marža, profitna marža prije oporezivanja, neto profitna marža i marža neto preostalog profita). Izražavaju se u postocima.

Načini izračuna su sljedeći:

BRUTO PROFITNA MARŽA= BRUTO DOBITAK / PRIHOD OD PRODAJE

Pokazuje koliko poduzeću nakon pokrića proizvodnih troškova ostaje prihoda za pokriće troškova uprave i prodaje i troškova financiranja te za ostvarenje dobitka. Upućuje na mogućnost racionaliziranja ukupnih troškova, a posebice troškova uprave i prodaje. Usporediva je s istim podatkom drugih poduzeća iz iste djelatnosti.

$$\text{OPERATIVNA PROFITNA MARŽA} = \frac{\text{OPERATIVNI DOBITAK}}{\text{PRIHOD OD PRODAJE}}$$

Pokazuje koliko poduzeću ostaje nakon podmirenja svih troškova, osim troškova financiranja za pokriće troškova financiranja i dobitak. Pokazuje koliki bi bio dobitak prije oporezivanja da nema troškova financiranja.

$$\text{PROFITNA MARŽA PRIJE OPOREZIVANJA} = \frac{\text{DOBITAK PRIJE POREZA}}{\text{PRIHOD OD PRODAJE}}$$

Pokazuje koliko poduzeću ostaje nakon podmirenja svih troškova prihoda za dobitak koji će tek biti oporezovan. Ta marža je također usporediva s drugim poduzećima uz izuzimanje politike oporezivanja što je važno u slučajevima promjena porezne politike.

$$\text{NETO PROFITNA MARŽA} = \frac{\text{DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA}}{\text{PRIHOD OD PRODAJE}}$$

Pokazuje koliko dobitka poduzeću ostaje od ukupnih prihoda od prodaje kojim može raspolagati prema želji (isplatiti dividende, zadržati dobitak). Neto profitna marža je ujedno i najprecizniji podatak koji oslikava konačni efekt realiziranog posla. Iz tog razloga u fazi planiranja ili ugovaranja nekog posla ona se nastoji što preciznije predvidjeti kako se ne bi dogodili iznenadni i neplanirani gubici zbog pogrešne procjene troškova.

Ujedno, ako se usporede ova dva prethodna pokazatelja, dobiva se informaciju o tome koliko relativno u odnosu na ostvareni ukupni prihod iznosi porezno opterećenje.

$$\text{MARŽA NETO PREOSTALOG PROFITA} = \frac{\text{DOBITAK POSLIJE POREZA}}{\text{TRŽIŠNA CIJENA KAPITALA} - 1}$$

Ovaj pokazatelj daje informaciju koliko su veći profit ostvarili dioničari ulaganjem u društvo, nego što bi ga ostvarili da su investirali u kapital po postojećoj tržišnoj cijeni. Zbog toga se ovaj pokazatelj može promatrati i kao pokazatelj uspješnosti investiranja. Najveći problem koji se javlja pri ovome izračunu je određivanje tržišne cijene kapitala, odnosno stope koja se može dobiti u fiksnoj svoti na posuđeni kapital. Ako je stopa teško određiva zbog nepotpunog funkcioniranja tržišta kapitala, često primjenjuje se kamatna stopa na novac uložen u banku.

Ovdje treba definirati neto preostali profit kao i njegov udio u prihodu. Neto preostali profit izračunava se kada od profita (dobitka) oduzme tržišna cijena vlastitog kapitala koji je uložen u poduzeće. Ako se računa kao mjera profitabilnosti, uvijek se uzima iznos dobitka poslije oporezivanja.

Pri izračunu primjenjuje se sljedeći način:

$$\text{NETO PREOSTALI PROFIT} = \text{DOBITAK} - \text{TRŽIŠNA CIJENA ULOŽENOG KAPITALA}$$

$$\text{TRŽIŠNA CIJENA KAPITALA} = \text{ULOŽENI VLASTITI KAPITAL} \times \text{TRŽIŠNA STOPA NA POSUĐENI KAPITAL (\%)}$$

$$\text{UDIJO NETO PREOSTALOG PROFITA U PRIHODU} = \frac{\text{NETO PREOSTALI PROFIT}}{\text{PRIHOD OD PRODAJE}}$$

Ostvareni udio neto preostalog profita u prihodu, pokazuje koliko prihoda otpada na veće efekte ulaganja u poslovanje poduzeća od onih koje bismo dobili da smo izvršili neko alternativno ulaganje (primjerice u neki drugi posao na kojemu se može dobiti tržišna cijena kapitala).

4.3.2. Povrat na investirano (ROI) ili povrat na korišteni kapital (ROCE)

Ovaj pokazatelj daje informaciju o menadžerskoj efikasnosti u korištenju raspoloživih resursa i vrlo je važan pokazatelj uspješnosti.

$$\text{ROI} = \text{Dobitak} / \text{Investirano}$$

ili

$$\text{ROCE} = \text{Dobitak} / \text{Korišteni kapital}$$

Pri izračunu javlja se nedoumica što se podrazumijeva pod investiranim kapitalom, odnosno na koji dio kapitala treba računati povrat. Postoji nekoliko kategorija definicija:

Ukupni kapital (obuhvaća cijelu pasivu jer znači investiranje u ukupnu aktivu) i pri računanju stavka dobitka je neto dobit.

Dugoročni kapital (investiranje u pasivu s oduzetim tekućim obvezama) ili alternativno neto korišteni kapital (investiranje u neto aktivu odnosno aktivu s oduzetim tekućim obvezama) pri čemu kod računa od stavke operativnog dobitka treba oduzeti iznos kamata za kratkoročne kredite.

Ukupni dionički kapital (ukupni vlastiti kapital) pri čemu se kod izračuna kao stavku dobitka koristi dobitak poslije oporezivanja.

Izračuni se vrše prema sljedećim izrazima:

$$\text{POVRAT NA UKUPNI KAPITAL (ROA)} = \frac{\text{OPERATIVNI(NETO) DOBITAK}}{\text{UKUPNA AKTIVA}}$$
$$\text{POVRAT NA ULOŽENI DUGOROČ. KAP.} = \frac{(\text{OPERAT. DOB.} - \text{KAMATE NA KRATK. KREDITE})}{(\text{UK. PASIVA-TEK. OBVEZE})}$$
$$\text{POVRAT NA VLASTITI (DIONIČKI) KAPITAL (ROE)} = \frac{\text{DOBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA}}{\text{UK. VLASTITI KAPITAL}}$$

4.4. Pokazatelji obrtaja imovine

U ovoj analizi izračunavaju se koeficijenti koji govore o tome koliko jedna novčana jedinica aktive (ukupne imovine) stvara novčanih jedinica prihoda. Oni upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Pri tome se može računati koeficijent na ukupnu, tekuću i dugotrajnu aktivu, kao i koeficijent utrživosti zaliha i obrtaja neto potraživanja. Osnovna mjera ove analize je odnos između prihoda prema aktivu (ukupnoj ili njezinim dijelovima) u promatranom razdoblju (tekućoj godini). Izračuni su prema sljedećim izrazima:

KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE AKTIVE (IMOVINE) = PRIHOD OD PRODAJE / TEKUĆA AKTIVA

KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE (TEKUĆE) AKTIVE = PRIHOD OD PRODAJE / KRATKOTRAJNA (TEKUĆA) AKTIVA

KOEFICIJENT OBRTAJA DUGOTRAJNE AKTIVE (IMOVINE) = PRIHOD OD PRODAJE / DUGOTRAJNA AKTIVA

Može se računati i koeficijent koji govori:

- koliko puta se potraživanja obrnu tijekom godine

KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA = PRIHOD OD PRODAJE / POTRAŽIVANJA

- koliko dana iznosi prosječno trajanje naplate potraživanja

TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA = 365 / KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA

- koliko prihod pokriva zalihe (osim proizvodne vrijednosti zaliha ovdje je uključena i marža, odnosno riječ je o prodajnoj vrijednosti zaliha)

KOEFICIJENT UTRŽIVOSTI ZALIHA = PRIHOD OD PRODAJE / ZALIHE

- koliko se puta tijekom godine obrnu postojeće zalihe

$$\text{KOEFIKIJENT OBRTAJA ZALIHA} = \text{TROŠKOVI ZA PRODANO} / \text{ZALIHE}$$

- koliko je razdoblje vezivanja postojećih zaliha

$$\text{TRAJANJE VEZIVANJA ZALIHA} = 365 / \text{KOEFIKIJENT OBRTAJA ZALIHA}$$

4.5. Pokazatelji zaduženosti

Ova analiza usmjerena je na dobivanje informacije o tome kakva je dugoročna financijska stabilnost poduzeća kroz odnos između njegove kapitalne i financijske strukture kao i odnosa pojedinih pozicija te strukture s aktivom. Pod pojmom financijska struktura podrazumijeva se ukupna pasiva, a pod kapitalnom strukturom ukupni dugoročni kapital koji čine vlastiti kapital i dugoročno posuđena sredstva od banaka ili nekih drugih kreditora, koji nisu ni vlasnici ni dioničari, kao i obveze po izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima.

O složenosti ove analize može se zaključiti ponajprije zbog toga jer ne postoje jedinstvena mjerila za ovu procjenu. Pokazatelji zaduženosti ili pokazatelji upotrebe poluge pokazuju strukturu kapitala i način na koji poduzeće financira svoju imovinu. Oni su svojevrsna mjera stupnja rizika ulaganja u poduzeće, odnosno određuju stupanj korištenja posuđenih financijskih sredstava. Poduzeća visokim stupnjem zaduženosti gube financijsku fleksibilnost, i mogu imati probleme pri pronalaženju novih investitora te se suočavaju s rizikom bankrota. Ipak, zaduženost nije nužno loša. Ako je stupanj zaduženosti pod kontrolom i redovito se prati kroz vrijeme, a posuđena sredstva se koriste na pravi način, zaduženost može uzrokovati porast povrata na investirano. Samim time, bitno je uvijek imati na umu izravnu vezu pokazatelja zaduženosti s pokazateljima profitabilnosti. Povezivanjem ovih dviju skupina

pokazatelja upućuje na međuovisnost rizika i profitabilnosti koji proizlaze iz poslovanja i načina financiranja poslovanja poduzeća.

Pokazatelji koji se najčešće primjenjuju su:

- udio tuđeg kapitala
- koeficijent zaduženosti
- koeficijent vlastitog financiranja
- koeficijent financiranja
- pokriće troškova kamata
- faktor zaduženosti
- stupanj pokrića I. i II.

4.5.1. Udio tuđeg kapitala

Pokazuje odnos između dugoročnih obaveza (dugoročno posuđenih sredstava s fiksnom kamatom) prema ukupnom dugoročnom kapitalu. On ne bi trebao činiti više od 30 do 35 % od ukupnog kapitala. Veći udio upućuje na neizvjesnost što se tiče sposobnosti poduzeća da u budućnosti podmiruje svoje dugoročne obveze i da to čini na vrijeme.

$$\text{UDIO TUĐEG KAPITALA} = \frac{\text{DUGOROČNE OBVEZE S FIKSNOM KAMATOM}}{(\text{DUGOROČNE OBVEZE S FIKSNOM KAMATOM} + \text{VLASTITI KAPITAL})}$$

4.5.2. Koeficijent zaduženosti

Govori kakav je odnos ukupnih obaveza prema ukupnoj imovini i pokazuje koliki dio imovine se financira iz tuđih izvora. Također pokazuje i udio ukupnih obaveza u ukupnoj financijskoj strukturi društva. Iz njega kreditori i potencijalni investitori mogu dobiti podatak kolika je sposobnost društva da pokrije sve svoje obveze (kratkoročne i dugoročne). Što je koeficijent

zaduženosti veći, veći je i rizik ulaganja u takvo društvo. Maksimalna vrijednost za ovaj pokazatelj je 0,5, odnosno obveze smiju maksimalno činiti 50 % od ukupne imovine.

$$\text{STUPANJ ZADUŽENOSTI} = \text{UKUPNE OBEVEZE} / \text{UKUPNA IMOVINA}$$

4.5.3. Koeficijent vlastitog financiranja

Često se koristi kao zamjenski pokazatelj koeficijentu zaduženosti jer pokazuje odnos između vlasničke glavnice i aktive. Prema temeljnoj računovodstvenoj jednakosti i iskustvenim normama taj pokazatelj treba biti minimalno 0,5, odnosno vlasnička glavnica mora biti 50 % vrijednosti aktive što je ujedno i donja granica.

$$\text{KOEf. VLASTITOG FINANCIRANJA} = \text{VLASNIČKA GLAVNICA} / \text{UKUPNA AKTIVA (IMOVINA)}$$

4.5.4. Koeficijent financiranja

Izračunava se iz odnosa ukupnih obveza (ukupnog duga) i vlasničke glavnice te pokazuje kolika je zaduženost poduzeća u odnosu na vrijednost vlastitog kapitala. Iz njega iščitavamo osnovne odnose unutar financijske strukture poduzeća, odnosno strukture izvora njegove imovine. Ovaj koeficijent daje isti podatak kao i stupanj zaduženosti samo kroz drugačiji odnos. Prema iskustvu, maksimalan omjer je 1 jer se poduzeće ne bi smjelo zaduživati preko vrijednosti vlasničke glavnice, odnosno vrijednost indeksa je maksimalno 100.

$$\text{KOEFIČIJENT FINANCIRANJA} = \text{UKUPNE OBVEZE} / \text{VLASNIČKA GLAVNICA}$$

4.5.5. Pokriće troškova kamata

Odnos između operativnog dobitka (dobitka prije odbitka troškova kamata i poreza) i troškova kamata, a računa se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Ovaj podatak naročito zanima kreditore jer žele znati pokriva li i koliko puta operativni dobitak iz kojeg se plaćaju kamate ukupan iznos kamata koje poduzeće treba platiti.

Da bi poduzeće moglo platiti kamate, ovaj iznos mora biti minimalno 1. To je ujedno i rizična vrijednost koja upućuje na potencijalnu nemogućnost naplate kamata u duljem razdoblju. Kreditori su svjesni da je pri tom iznosu dobitak 0, ali to ne znači i odsutnost poreza jer se po nekim stavkama osnovica za oporezivanje može povećati (zbog mogućnosti postojanja troškova koji se ne priznaju u porezne rashode). To znači da će društvo ostvariti gubitak ako stavke umanjenja porezne osnovice ne pokriju stavke uvećanja. Što je ovaj odnos veći, kreditori su sigurniji u naplatu svojih kamata i uglavnom se iznos ovoga pokazatelja od minimalno 3 uzima kao donja granica.

$$\text{POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA} = \text{OPERATIVNI DOBITAK} / \text{TROŠKOVI KAMATA}$$

4.5.6. Faktor zaduženosti

Govori o tome koliko je godina potrebno da poduzeće iz zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmiri ukupne obveze. Maksimalan iznos ovoga faktora je 5.

$$\text{FAKTOR ZADUŽENOSTI} = \text{UKUPNE OBVEZE} / (\text{ZADRŽANA DOBIT} + \text{AMORTIZACIJA})$$

4.5.7. Stupanj pokrića I. i II.

Stavlja u odnos vlasničku glavnica i dugotrajnu imovinu i pokazatelj je solventnosti poduzeća. Vrijednost dugotrajne imovine ne bi trebala prelaziti visinu vlastitog kapitala. Ova konstatacija nije uvijek generalno prihvatljiva jer mogućnost dugoročnog zaduživanja na štetu kratkoročnih obaveza ipak ovisi o profitabilnosti poduzeća.

Stupanj pokrića I. naziva se još i „zlatno bankarsko pravilo“, a govori o tome da se dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora (bilo vlastitih ili tuđih) odnosno da mora biti pokrivena vlastitim kapitalom. Vrijednost ovoga pokazatelja ne bi smjela biti ispod 1. Što je vrijednost veća, stupanj pokrića je bolji.

$$\text{STUPANJ POKRIĆA I} = \text{GLAVNICA} / \text{DUGOTRAJNA IMOVINA}$$

Stupanj pokrića II. naziva se još i „zlatno bilančno pravilo“, a nalaže usklađenost između vlasništva i ulaganja. Prema stupnju pokrića II., dugotrajnu imovinu treba financirati isključivo iz vlastitog kapitala. Govori o pokriću dugotrajne imovine glavnicom uvećanom za dugoročne obveze, odnosno koliko novčanih jedinica vlastitog kapitala i dugotrajnih obaveza poduzeća ima za financiranje jedne novčane jedinice dugotrajne imovine. Vrijednost

pokazatelja stupnja pokrića II. uvijek mora biti veća od 1,5. Pokazatelje stupnja pokrića moguće je istodobno razmatrati i kao pokazatelje likvidnosti. Što je vrijednost pokazatelja manja, zaduženost je manja a likvidnost veća.

$$\text{STUPANJ POKRIĆA II} = (\text{GLAVNICA} + \text{DUGOROČNE OBVEZE}) / \text{DUGOTRAJNA IMOVINA}$$

5. ANALIZA POTENCIJALA

Analiza potencijala odnosi se na prikupljanje i analizu podataka potrebnih za poslovanje i donošenje odluka koje će nužno iz njih proizići. Razlikuje se analiza unutarnjih i vanjskih čimbenika, kao i SWOT analiza kao metoda kojom će se kreirati buduće strategije poslovanja.

5.1. Analiza unutarnjih čimbenika

Ova analiza okrenuta je u smjeru vlastitog poduzeća. Analiziraju se opće značajke vlastita financijskog poslovanja. Na temelju te analize upoznaju se vlastita ograničenja, mogućnosti i sposobnosti kojima se donose odluke o daljnjem smjeru kretanja, odnosno strategijama koje će biti vodilje u budućem poslovanju.

Analizi treba pristupiti sustavno po segmentima poslovanja, ali uzeti u obzir i ukupnu sliku. Pri uočenim problemima treba odmah pristupiti njihovom rješavanju uz obveznu analizu uzroka koji je doveo do konkretnog problema kako bi se doznalo u kojem smjeru treba tražiti rješenje.

Vlastite mogućnosti ne treba podcijeniti, ali ne treba ih ni precijeniti. Cilj je uvijek poslovati što profitabilnije uz maksimalno korištenje raspoloživih resursa. Prema tome, ova analiza upućuje na traženje rješenja koja će donijeti takve željene rezultate.

5.2. Analiza vanjskih čimbenika

Ova analiza obuhvaća analizu kupaca, analizu tržišta i općeg konteksta u kojem poduzeće posluje kao i analizu konkurencije.

Analiza kupaca može se raditi u više segmenata ovisno o trenutačnim potrebama i željenoj vrsti analize. Analiziraju se udjeli pojedinih kupaca u ukupnom prihodu od prodaje, asortiman po kupcu po skupinama proizvoda ili pojedinačno uz praćenje trenda kretanja po godinama, može se analizirati i ukupna bruto marža po kupcima kao i bruto marža nekog kupca po

skupinama proizvoda ili po pojedinačnim proizvodima mjesečno i na godišnjoj razini. Ako postoji mogućnost dobivanja podataka direktno s terena, može se pratiti stanje po prodajnim mjestima svakog kupca koje uključuje stanje zaliha, stock out, učestalost narudžbi kao i obrtaj po prodavaonici i artiklu, kao i utjecaj pojedinih stanja na njegov prodajni rezultat. Današnji kompjutorski programi u poduzećima uglavnom uz pravilno unesene postavke u velikoj mjeri omogućuju prilično brze i točne podatke za većinu analiza ovog tipa.

Analiza tržišta malo je kompleksniji zadatak jer iziskuje prikupljanje podataka izvana o udjelu srodnih brandova na tržištu, odnosno udjelima skupine proizvoda po proizvođačima. Tu se često koriste izvještaji agencija specijaliziranih za prikupljanje i obradu takvih podataka iako je pitanje koliko su ti izvještaji točni s obzirom na to da podatke svako poduzeće ispunjava samostalno i bez obveze garancije točnosti šalje prema agenciji. Osim podataka o konkretnim udjelima potrebno je i prikupljati podatke o trendovima kretanja tržišta u smislu smanjenja ili povećanja ukupne potrošnje, trendovima kretanja potrošnje za neku skupinu proizvoda, o vrstama marketinških strategija i aktivnostima koje ih prate.

Analiza konkurencije provodi se osim usporedbe podataka o udjelima prikupljenih izvana i kao analiza konkurencije u smislu prednosti i nedostataka u poslovanju do kojih se može doći na temelju dobivenih podataka te analizirajući izvještaje s terena. Na taj se način može analizirati njihov asortiman, noviteti u njemu, marketinške aktivnosti i iz svega procijeniti strategije nastupa na tržištu. Ako konkurencija ima dionice na burzi, može se pratiti kretanje njihovih vrijednosti, isplate dividendi i na temelju toga dobiti određene informacije.

6. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KRAŠ D.D. ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2016. GODINE

Analiza pokazatelja obradit će se na primjeru proizvodnog poduzeća Kraš d.d., u nastavku se donose opći podaci o poduzeću i skraćena shema bilance i RDG za promatrane godine, potom i analiza pokazatelja s komentarima.

6.1. Opći podaci o poduzeću Kraš d.d.

Zahvaljujući kvaliteti, tradiciji i snažnim brendovima, Kraš je već dugi niz godina vodeći konditorski proizvođač u jugoistočnoj Europi. Svoju povijest započinje u Zagrebu, na temeljima tvornice za proizvodnju čokolada Union osnovane 1911. godine. Kraš je danas suvremeno organizirana kompanija koja se uspješno prilagođava izazovima tržišta.

Matična proizvodnja smještena je u Zagrebu i objedinjava proizvodnju sve tri skupine konditorskih proizvoda: kakao proizvoda, keksa i vafla i bombonskih proizvoda.

Osim tvornica u Zagrebu, Kraš je vlasnik još dviju tvornica za proizvodnju keksa i vafla. Karolina d.o.o. Osijek, u Hrvatskoj, dok je Mira a.d. Prijedor tvornica u Bosni i Hercegovini. Njihovim povezivanjem ostvaren je strateški cilj znatnog porasta udjela keksa i vafla na tržištu regije te su stvorene pretpostavke za snažniji plasman ovoga asortimana na sva izvozna tržišta.

Osnovni podaci:

Kraš prehrambena industrija d.d.

Ravnice 48, HR-10000 Zagreb

OIB: 94989605030

Tablica 4. Skraćena shema bilance poduzeća Kraš prehrambena industrija d.d. za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2016.

Naziv poduzetnika: Kraš prehrambena industrija d.d.

Adresa poduzetnika: Ravnice 48, HR-10000 Zagreb

Porezni broj:

Šifra djelatnosti:

Oznaka

vlasništva:

***BILANCA (skraćena shema)
na dan 31.12.20xx. god.***

NAZIV POZICIJE	godina/ tis uće kuna		
	2014. 4	2015. 5	2016. 6
AKTIVA			
DUGOTRAJNA IMOVINA i POTRAŽIVANJA ZA UPISANI KAPITAL			
Nekretnine, postrojenja, oprema	394.243.000	404.431.000	380.773.000
Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital			
Ostala dugotrajna imovina	175.229.000	159.581.000	176.048.000
UKUPNO DUGOTRAJNA IMOVINA	569.472.000	564.012.000	556.821.000
KRA TKOTRAJNA IMOVINA			
Zalihe	78.102.000	90.425.000	86.584.000
Potraživanja i preplaćeni budući iznosi	350.115.000	356.402.000	321.302.000
Novac i novčani ekvivalenti	56.067.000	44.656.000	68.819.000
UKUPNO KRA TKOTRAJNA IMOVINA	484.284.000	491.483.000	476.705.000
Gubitak iznad visine kapitala			
UKUPNO AKTIVA	1.053.756.000	1.055.495.000	1.033.526.000
PASIVA			
GLAVNICA			
Temeljni kapital	549.448.000	549.448.000	549.448.000
Zadržana dobit	10.583.000	0	0
Preneseni gubitak	0	-5.879.000	0
Dobit poslovne godine	14.078.000	11.737.000	17.302.000
Gubitak poslovne godine	0	0	0
Rezerviranja	-5.205.000	7.449.000	-3.512.000
UKUPNO KAPITAL I REZERVE:	568.904.000	562.755.000	563.238.000
OBVEZE			
Dugoročne obveze	128.803.000	132.221.000	156.075.000
Kratkoročne obveze	356.049.000	360.519.000	314.213.000
UKUPNO OBVEZE	484.852.000	492.740.000	470.288.000
UKUPNO PASIVA	1.053.756.000	1.055.495.000	1.033.526.000

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>

Tablica 5. Skraćena shema računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš prehrambena industrija d.d. za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2016.

Naziv poduzetnika: Kraš prehrambena industrija d.d.

Adresa poduzetnika: Ravnice 48, HR-10000 Zagreb

Porezni broj:

Šifra djelatnosti:

RAČUN DOBITI I GUBITKA (u menadžerskom obliku)

od

do

Naziv pozicije	godina/ tis uće kuna		
	2014.	2015.	2016.
1	4	5	6
Prihodi od prodaje	863.229.000	867.150.000	848.601.000
Troškovi za prodano	510.084.000	613.048.000	574.159.000
BRUTO DOBITAK	353.145.000	254.102.000	274.442.000
Ostali prihodi iz poslovanja	27.843.000	25.274.000	17.816.000
Prodajni, distribucijski i administracijski troškovi	216.643.000	222.309.000	223.937.000
Ostali troškovi iz poslovanja	131.741.000	29.633.000	31.825.000
DOBIT IZ POSLOVANJA	32.604.000	27.434.000	36.496.000
Neto financijski rashod (kamate)	11.947.000	11.538.000	12.550.000
Dobit/gubitak prije oporezivanja	20.657.000	15.896.000	23.946.000
Porez na dobit	6.579.000	4.159.000	6.644.000
Neto dobitak/gubitak godine	14.078.000	11.737.000	17.302.000

Izvor: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>

Analiza pokazatelja izrađena je redosljedom prema skupinama pokazatelja kao što je obrađeno i u teorijskom dijelu. Slijedi horizontalna i vertikalna analiza bilance, a zatim tablice analiza prema skupinama pokazatelja s grafičkim prikazima i komentarima svakog od njih te komentarom trenda kretanja pojedinoga pokazatelja.

6.2. Horizontalna i vertikalna analiza

Tablica 6. Horizontalna i vertikalna analiza bilance

HORIZONTALNA i VERTIKALNA ANALIZA BILANCE		2014.		2015.		2016.	
		vrijednost	% udio	vrijednost	% udio	vrijednost	% udio
AKTIVA	Dugotrajna imovina	569.472.000	54,79%	564.012.000	53,94%	556.821.000	54,13%
	Kratkotrajna imovina	469.866.000	45,21%	481.642.000	46,06%	471.796.000	45,87%
	Gubit. iznad vis. kapitala	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
		1.039.338.000	100%	1.045.654.000	100%	1.028.617.000	100%
PASIVA	Dugoročne obveze	128.803.000	12,50%	132.221.000	12,72%	156.075.000	15,38%
	Kratkoročne obveze	352.342.000	34,19%	357.735.000	34,42%	309.474.000	30,49%
	Kapital	549.448.000	53,31%	549.448.000	52,86%	549.448.000	54,13%
		1.030.593.000	100%	1.039.404.000	100%	1.014.997.000	100%

Izvor: vlastita izrada autora

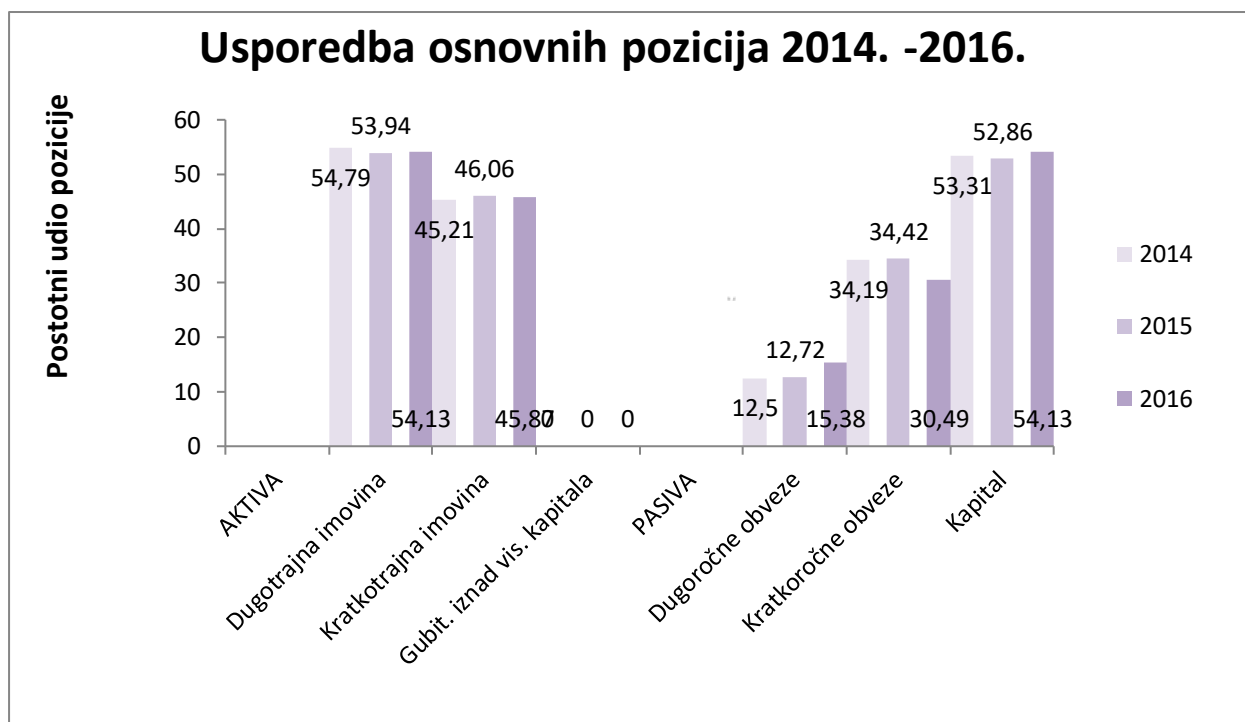
U Tablici 6. prikazana je horizontalna i vertikalna analiza bilance poduzeća Kraš d.d. za razdoblje od 2014. do 2016. godine. Vidljivo je blago smanjenje ukupne aktive u 2016. godini u odnosu na 2014. godinu za 10.721.00 kuna ili za 1,03 %, te je također vidljivo smanjenje u odnosu na 2015. godinu za 17.037.00 kuna ili za 1,63 %. Za sve promatrane godine iznos postotnih odnosa dugotrajne imovine nezamjetno su veći od iznosa kratkotrajne imovine.

Kada je riječ o pasivi, vrijednost vlastitog kapitala nije se mijenjala. Odnos između kratkoročnih obveza i kratkotrajne imovine pokazuje kako je kratkotrajna imovina kroz promatrane godine veća nego kratkoročne obveze što govori o tome da je likvidnost poduzeća Kraš d.d. poprilično dobra. Kratkoročne obveze su za 11,02 % manje od kratkotrajne imovine u 2014. godini, dok vrijednost u 2016. godini iznosi čak 15,38 % što je dobro za likvidnost poduzeća.

Dugoročne obveze 2016. u odnosu na 2015. su porasle 2,66 %. Razlog je dugoročno zaduženje u svrhu nabave dugotrajne imovine.

Grafički prikaz ove analize prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 1. Grafički prikaz analize bilančnih pozicija 2014. – 2016.

Izvor: vlastita izrada autora

6.3. Analiza profitabilnosti

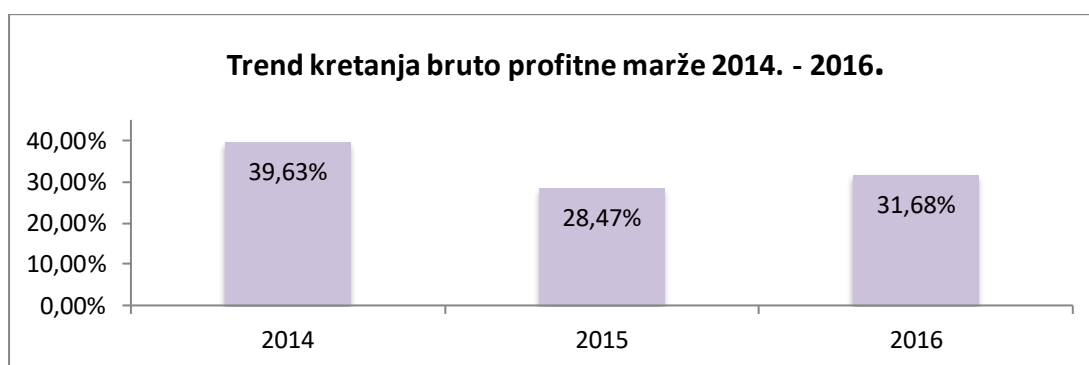
Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti za 2014. i 2016. godinu.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2014.	2015.	2016.
BRUTO PROFITNA MARŽA	39,63%	28,47%	31,68%
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	3,66%	3,07%	4,21%
NETO PROFITNA MARŽA	1,58%	1,32%	2,00%
ROA – POVRAT NA UKUP. KAPITAL	0,01	0,01	0,02
ROE – POVRAT NA VLAST. KAPITAL	0,03	0,02	0,03

Izvor: vlastita izrada autora

U Tablici 7. prikazani su pokazatelji profitabilnosti za razdoblje 2014. do 2016. godine. Prema pokazateljima bruto profitne marže, u 2014. godini ona iznosi 39,63 % i relativno je zadovoljavajuća, ali u 2015. godini je smanjena za 11,16 % i iznosi 28,47 % zbog prihoda od prodaje koji su rasli manje od troškova za prodanu robu. Iz prikaza je vidljivo da je bruto profitna marža ipak bila dovoljna za pokriće troškova uprave, prodaje i troškova financiranja tako da je konačni rezultat ipak pozitivan. U 2016. godini bruto profitna marža rasla je za 3,21 % u usporedbi s prethodnom godinom.

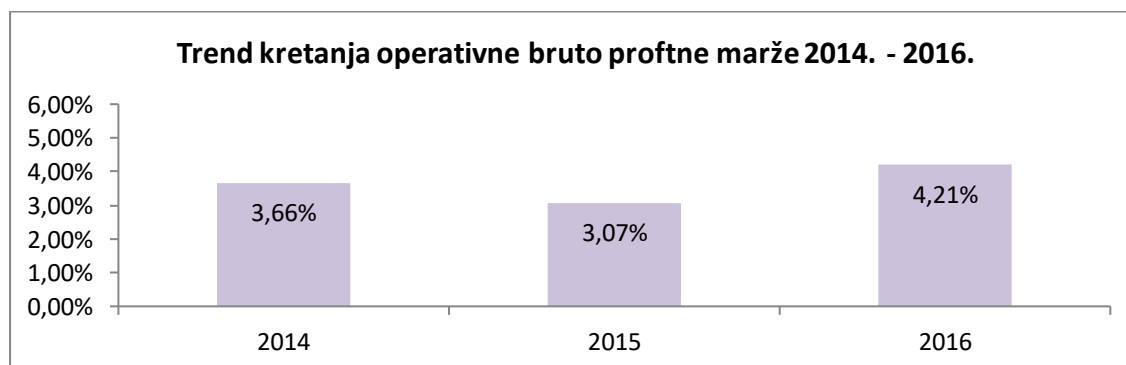
Grafikon 2. Grafički prikaz trenda kretanja bruto profitne marže

Izvor: vlastita izrada autora

Trend kretanja operativne profitne marže pokazuje trend rasta u 2016., odnosno ostaje 4 % prihoda za pokriće troškova financiranja i dobitka.

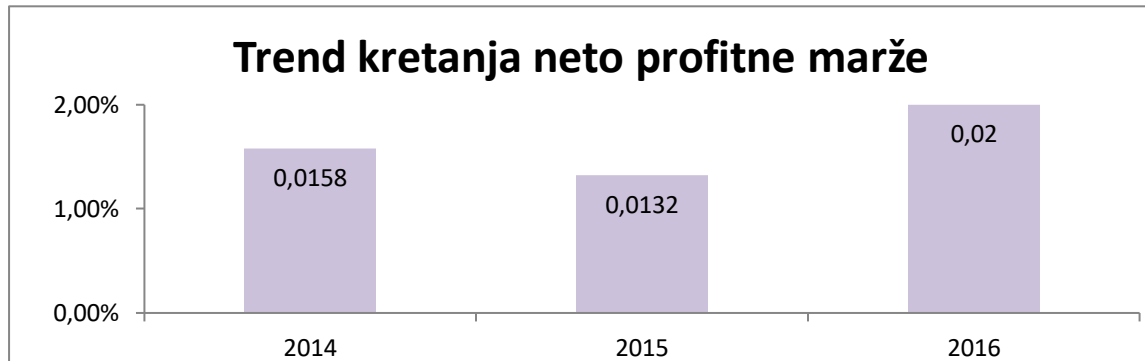
Grafikon 3. Grafički prikaz trenda kretanja operativne bruto profitne marže

Izvor: vlastita izrada autora

Trend kretanja neto profitne marže također ima trend rasta u 2016. u usporedbi s prethodnom godinom. Nakon pokrića svih troškova poduzeću ostaje 2 % prihoda od prodaje kojim poduzeće može raspolagati (raspodijeliti na dividende ili zadržanu dobit).

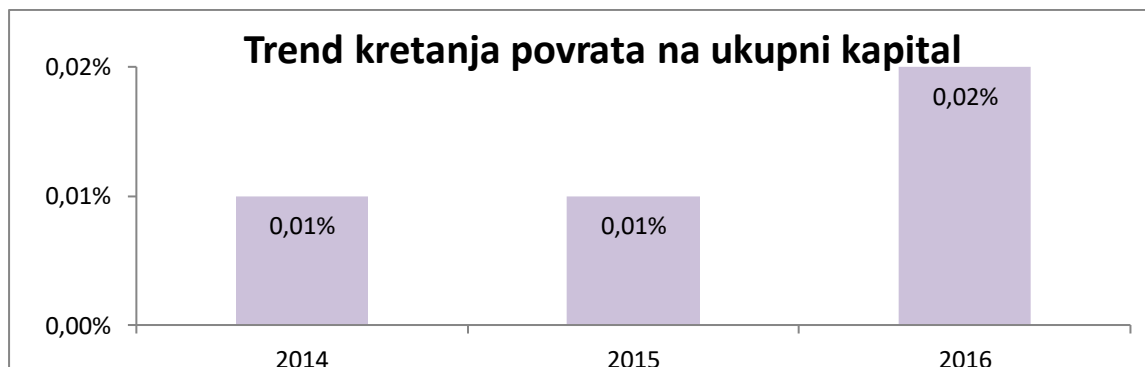
Grafikon 4. Grafički prikaz trenda kretanja neto profitne marže

Izvor: vlastita izrada autora

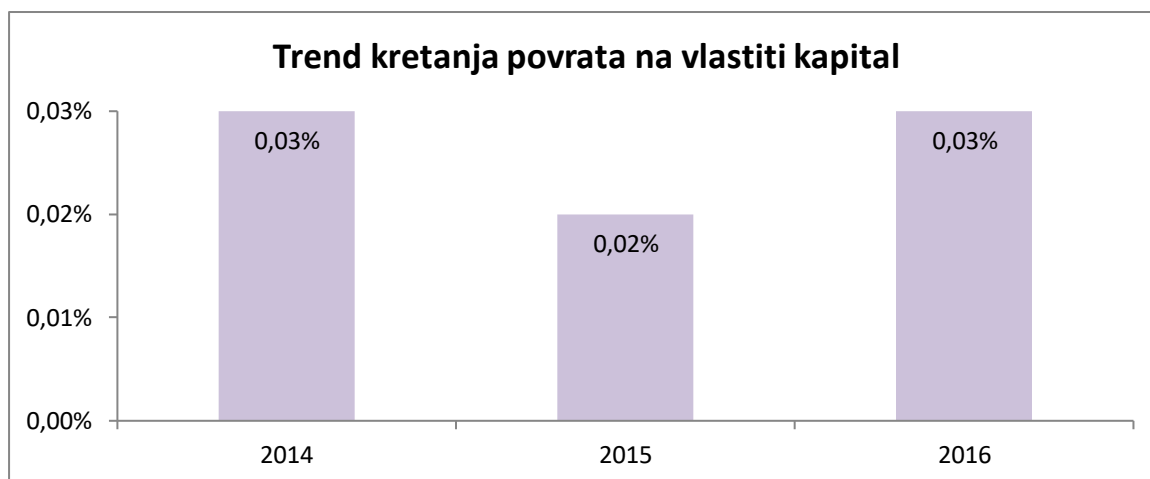
Povrat na ukupni kapital postoji i za 2014. i 2015. godinu iznosi 1 jedinicu na 100 uloženi, dok je taj trend nešto veći u 2016. godini i on iznosi 2 jedinice na 100 uloženi. Povrat na vlastiti kapital povećan je u 2016. godini u odnosu na 2015. i iznosi 3 jedinice na 100 uloženi.

Grafikon 5. Grafički prikaz trenda kretanja povrata na ukupni kapital (ROA)

Izvor: vlastita izrada autora

Grafikon 6. Grafički prikaz trenda kretanja povrata na vlastiti kapital (ROE)

Izvor: vlastita izrada autora

6.4. Analiza aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti poduzeća poznati su još i pod nazivom koeficijenti obrtaja. Mjere efikasnost kojom poduzeće koristi vlastite resurse. Računaju se iz odnosa prihoda i prosječnih stanja imovine te upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Na temelju njih moguće je izračunati i prosječne dane vezivanja sredstava, odnosno prosječno trajanje obrta sredstava. Svi pokazatelji utvrđuju se na temelju podataka iz bilance te računa dobiti i gubitka.

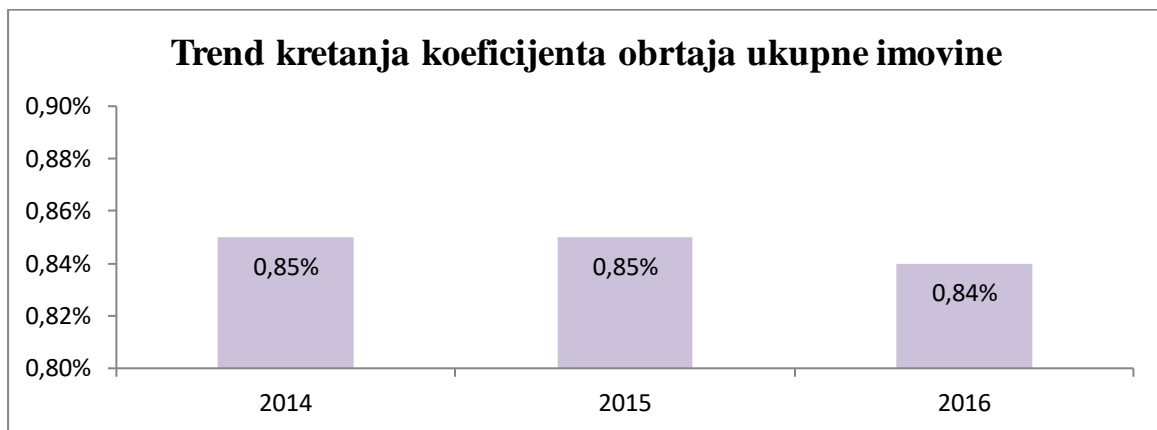
Tablica 8. Pokazatelji aktivnosti za 2014. i 2016. godinu.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2014.	2015.	2016.
KOEF. OBRTAJA UKUP. IMOV.	0,85	0,85	0,84
KOEF. OBRTAJA KRATK. IMOVINE	1,84	1,82	1,82
KOEF. OBRT. DUGOTR. IMOVINE	1,56	1,58	1,56
KOEF. OBRTAJA POTRAŽIVANJA	2,47	2,43	2,64
TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIV.	148,04	150,02	138,20
KOEF. UTRŽIVOSTI ZALIHA	11,05	9,59	9,80
KOEF. OBRTAJA ZALIHA	6,53	6,78	6,63
TRAJANJE VEZIVANJA ZALIHA	55,89	53,84	55,04

Izvor: vlastita izrada autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine kroz promatrane godine nije pretjerano loš, međutim vidljiv je blagi trend smanjenja u 2016. godini zbog smanjenja prihoda. Grafički prikaz trenda kretanja nalazi se na Slici 7.

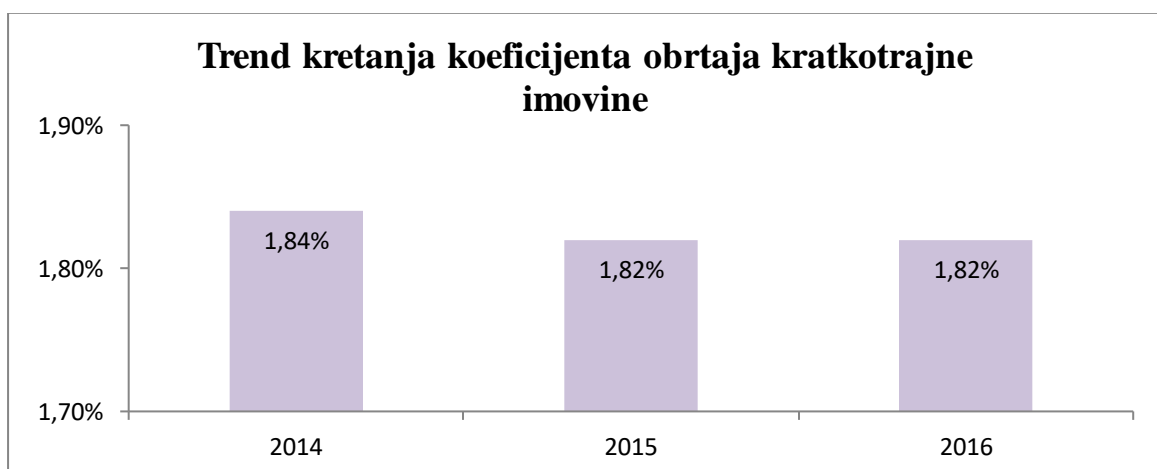
Grafikon 7. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja ukupne imovine

Izvor: vlastita izrada autora

Na Grafikonu 8. vidljiv je trend opadanja koeficijenta obrtaja kratkotrajne imovine u 2015. godini za 0,02. Prema iznosima udjela u bilanci, zaključuje se da se udio kratkotrajne imovine povećao u ukupnoj imovini 2015., odnosno da su zalihe veće kao i nenaplaćena potraživanja u usporedbi za 2014. godinom.

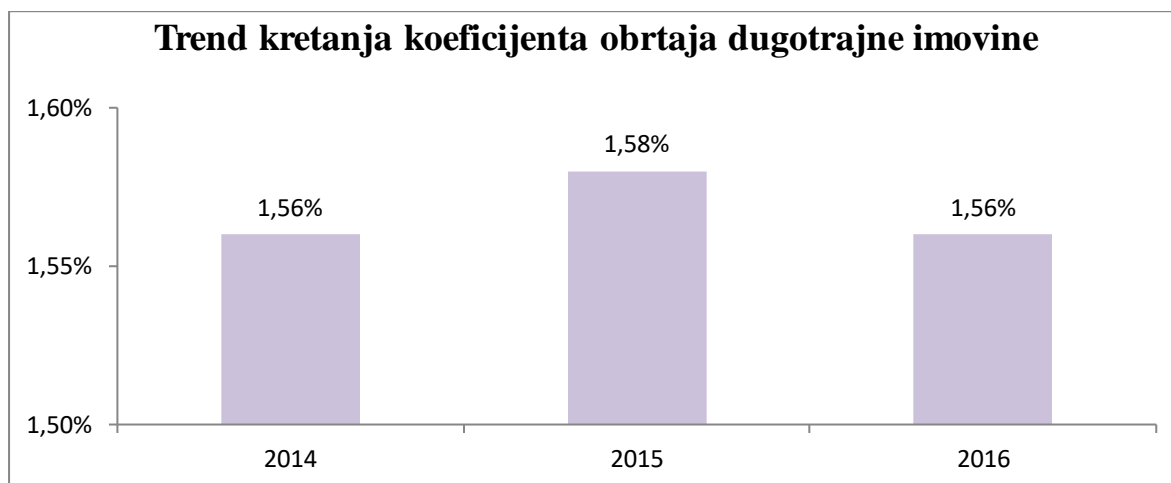
Grafikon 8. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja kratkotrajne imovine

Izvor: vlastita izrada autora

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine ima trend rasta u 2015. godini što je pozitivno. Prema iznosima iz bilance vidljivo je da poduzeće Kraš d.d. investira u dugotrajnu imovinu (postrojenje, opremu) što će vjerojatno pokazati svoju opravdanost u idućem razdoblju.

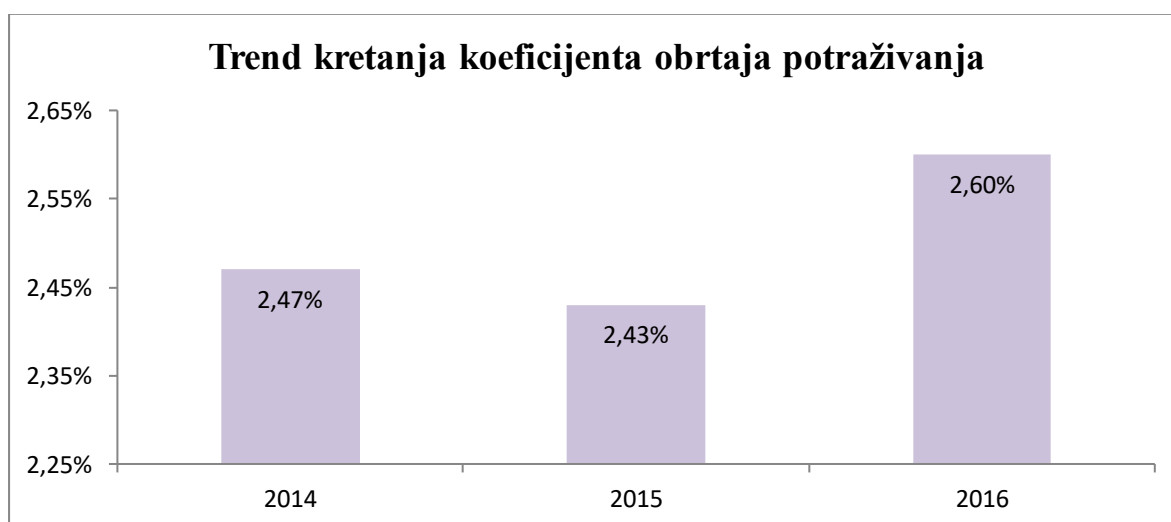
Grafikon 9. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijent obrtaja dugotrajne imovine

Izvor: vlastita izrada autora

Pokazatelj koeficijenta obrtaja potraživanja ima trend rasta u 2016. godini što govori da se potraživanja obrnu gotovo tri puta tijekom godine. Nastavak trenda rasta je pozitivan što će direktno utjecati na novčani tok i poboljšanje likvidnosti poduzeća.

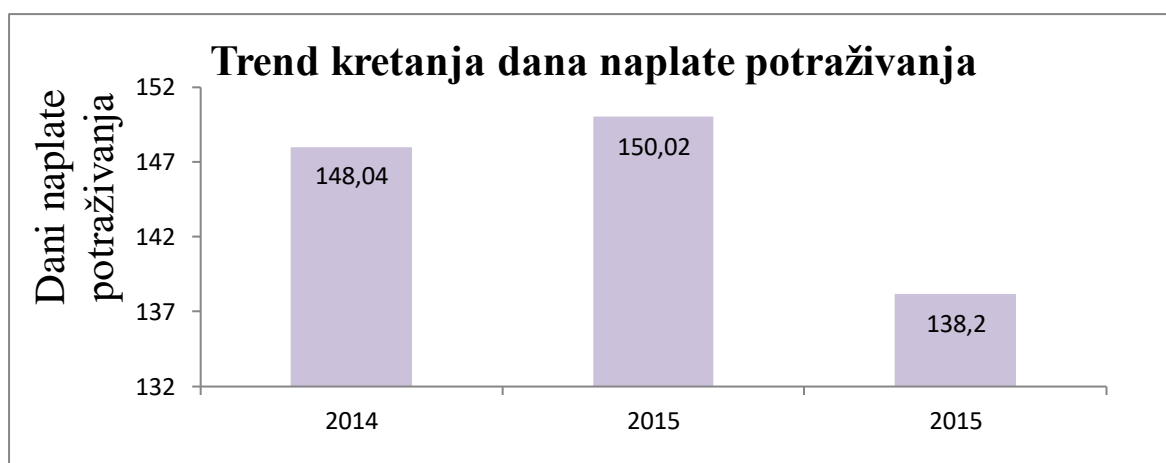
Grafikon 10. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja potraživanja

Izvor: vlastita izrada autora

Koeficijent broja dana naplate potraživanja potvrđuje zaključak vrijednosti prethodnog indeksa. Prosječno vrijeme naplate iznosi pet mjeseci u 2015. godini. Unatoč smanjenju dana naplate potraživanja na nešto više od četiri mjeseca u 2016. godini, to još uvijek nije dovoljno dobar obrtaj, ali ako se ovakav pozitivan pomak nastavi, u idućem razdoblju mogao bi dovesti do zadovoljavajućeg indeksa.

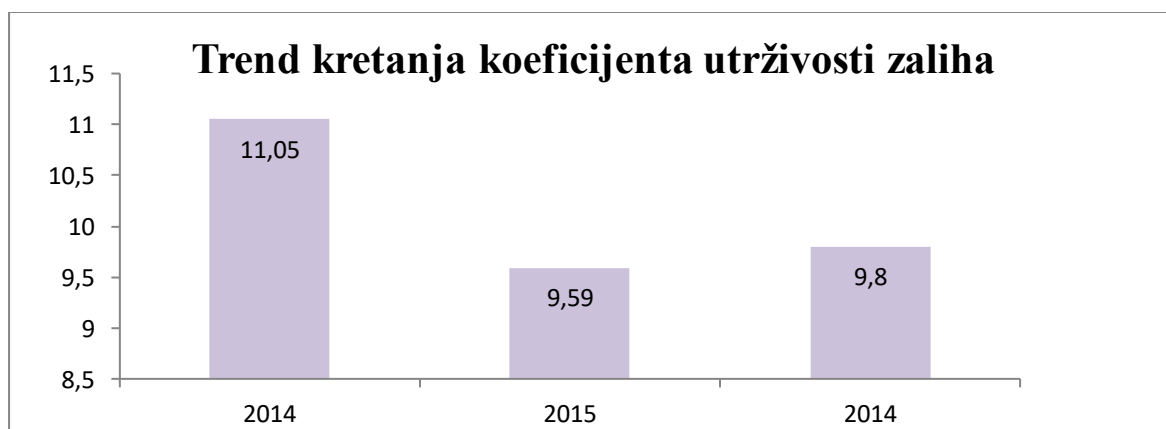
Grafikon 11. Grafički prikaz trenda kretanja trajanja naplate potraživanja

Izvor: vlastita izrada autora

Vrijednost koeficijenta utrživosti zaliha je zadovoljavajuća unatoč trendu smanjenja u 2015. i 2016. godini što govori da su prihodi od prodaje veći od zaliha. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta utrživosti zaliha nalazi se na Slici 12.

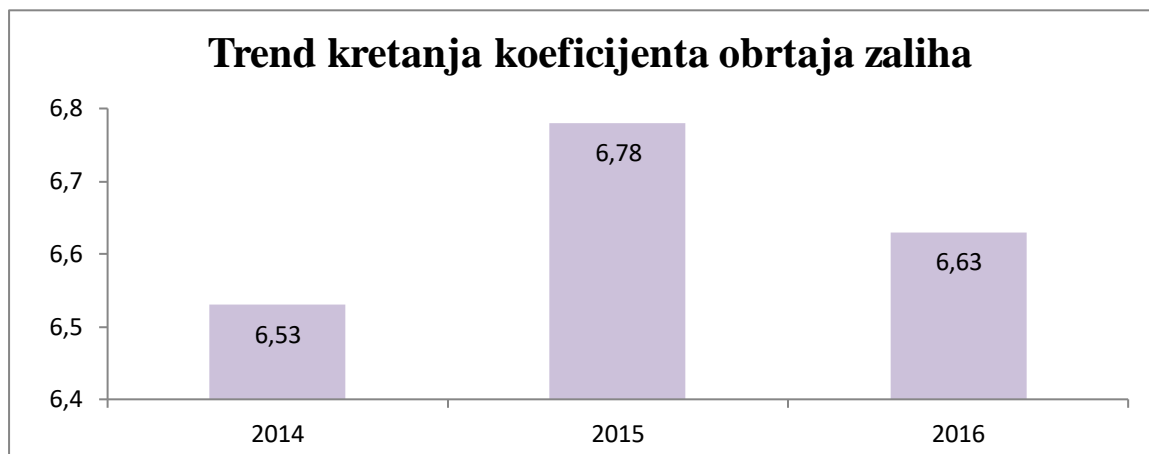
Grafikon 12. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta utrživosti zaliha

Izvor: vlastita izrada autora

Koeficijent obrtaja zaliha potvrđuje prethodne zaključke. Zalihe su se 2015. tijekom godine obrnule 6,78 puta, što u ovom slučaju govori da nije prodana sva proizvedena roba. U 2016. koeficijent iznosi 6,63, što dokazuje da je prodano dio zaliha iz prethodne godine.

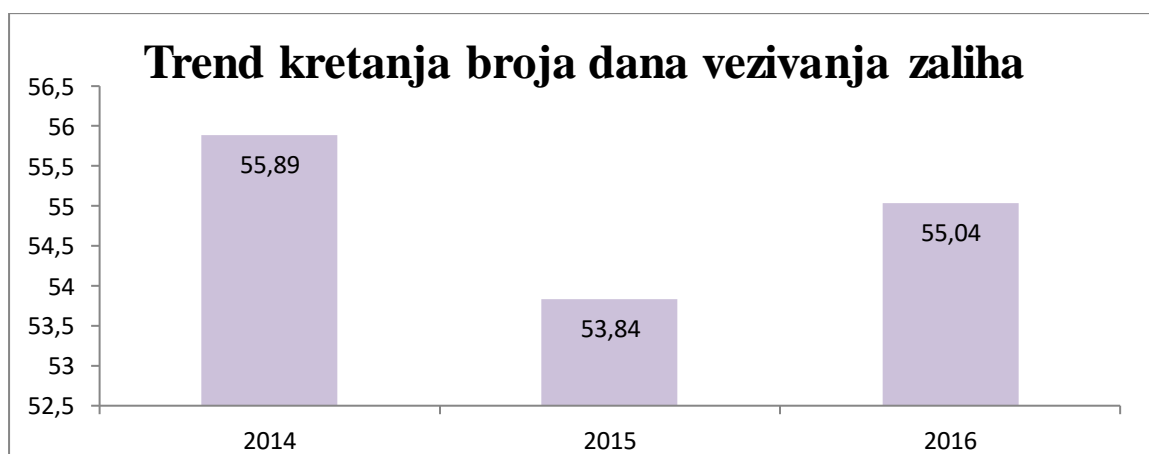
Grafikon 13. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja zaliha

Izvor: vlastita izrada autora

Dobar pokazatelj je smanjenje trajanja naplate potraživanja, pa tako u 2015. godini trajanje naplata potraživanja iznosi 54 dana, dok je ta vrijednost nešto veća u 2016. godini. Ipak, poduzeće mora poduzeti određene promjene u poslovanju kako bi se navedeni pokazatelji aktivnosti poboljšali te kako poduzeće ne bi došlo u situaciju insolventnosti.

Grafikon 14. Grafički prikaz trenda kretanja trajanja vezivanja zaliha

Izvor: vlastita izrada autora

6.5. Analiza likvidnosti

Likvidnost je sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne (tekuće) obveze iz tekuće aktivnosti. Ako poduzeće nije likvidno, ono posluje s poteškoćama, nema dovoljno sredstava za nabavu sirovina, materijala i robe, za isplatu plaća, poreza i drugih obveza.

Pokazatelji likvidnosti koriste se za mjerenje sposobnosti poduzeća da podmiri dospjele kratkoročne obveze, a utvrđuju se na temelju podataka obuhvaćenih u bilanci.

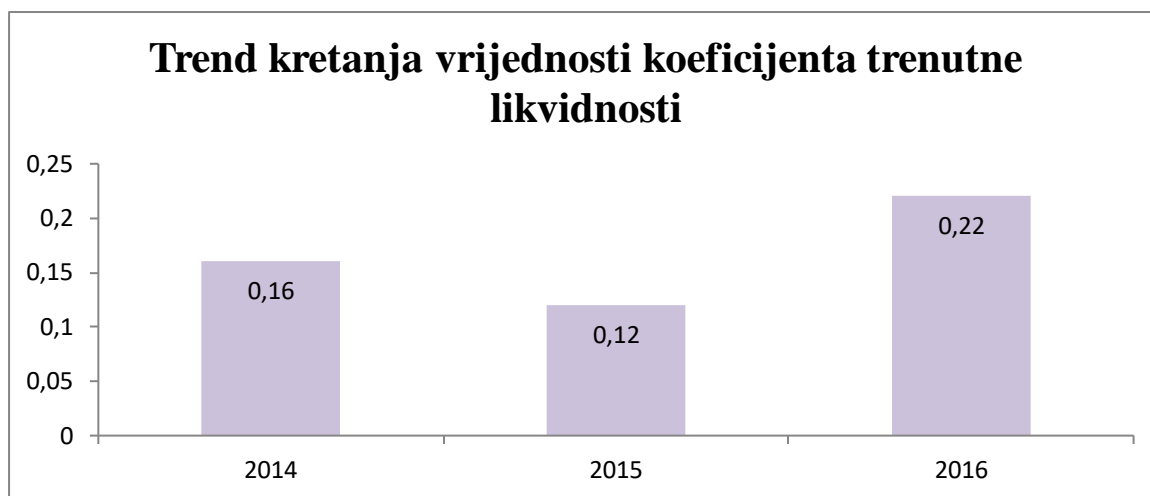
Tablica 9. Pokazatelji likvidnosti za 2014. – 2016.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2014.	2015.	2016.
L1 TRENUTNA LIKVIDNOST	0,16	0,12	0,22
L2 UBRZANA LIKVIDNOST	1,14	1,11	1,24
L3 TEKUĆA LIKVIDNOST	1,36	1,36	1,52
RADNO RASPOLOŽIVI KAPITAL	128.235.000,00	130.964.000,00	162.492.000,00

Izvor: vlastita izrada autora

Trenutna likvidnost poduzeća je dobra. Kratkoročnih obveza pokriveno je 16 % u 2014, odnosno 12 % u 2015. godini, dok je taj trend ipak nešto veći u 2016. i iznosi 22 %. Minimalna zadovoljavajuća granična vrijednost ovoga pokazatelja 10 % (Grafikon 15.).

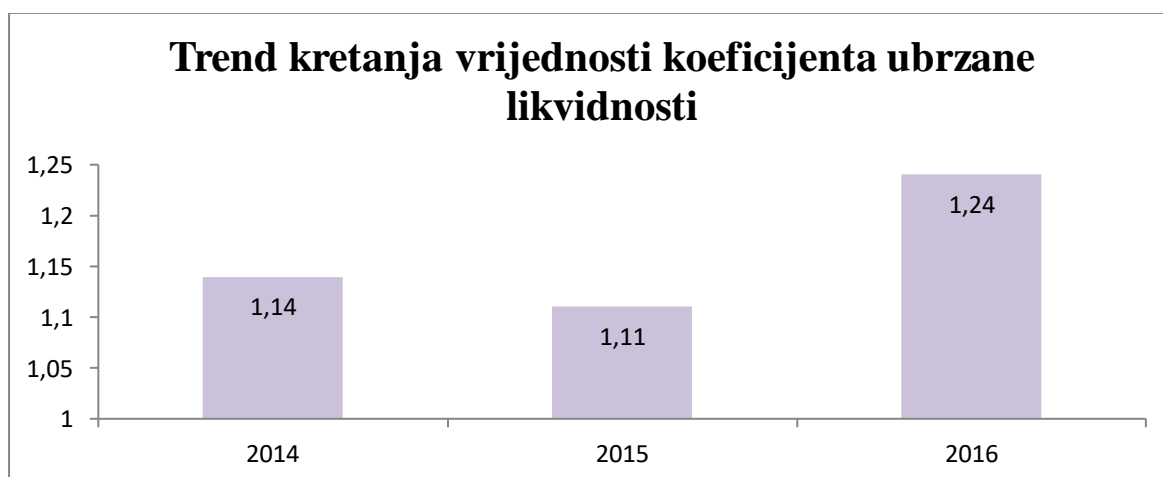
Grafikon 15. Grafički prikaz trenda kretanja trenutne likvidnosti

Izvor: vlastita izrada autora

Pokazatelj ubrzane likvidnosti daje zadovoljavajuće vrijednosti, iako je u 2014. i 2015. taj trend nešto niži u usporedbi za 2016. godinom (Grafikon 16.). Budući da je likvidnost vrlo bitna za poduzeće, trend ubrzane likvidnosti trebao bi rasti kako ne bi doveo poduzeće do nemogućnosti osiguranja dovoljnog iznosa gotovine u nenadanim situacijama.

Grafikon 16. Grafički prikaz trenda kretanja ubrzane likvidnosti

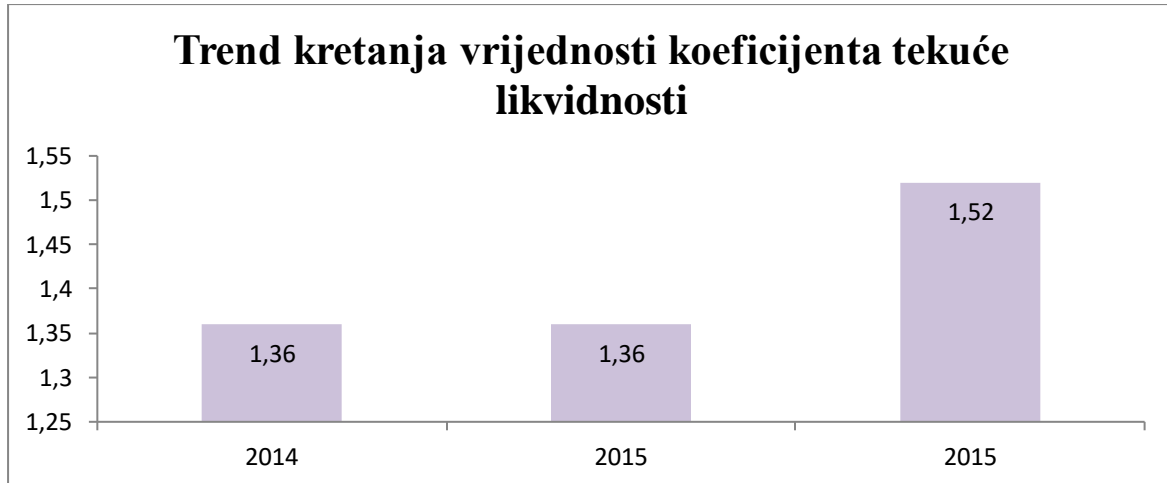

Izvor: vlastita izrada autora

Tekuća likvidnost za sve godine promatranja daje također zadovoljavajuće rezultate. Pokrivenost u 2014. i 2015. godini iznosi 136 %, dok 2016. godina pokazuje dodatni trend

povećanja i iznosi 152 %. Pozitivan pomak dogodio se zbog smanjenja kratkoročnih obveza u odnosu na prethodne godine.

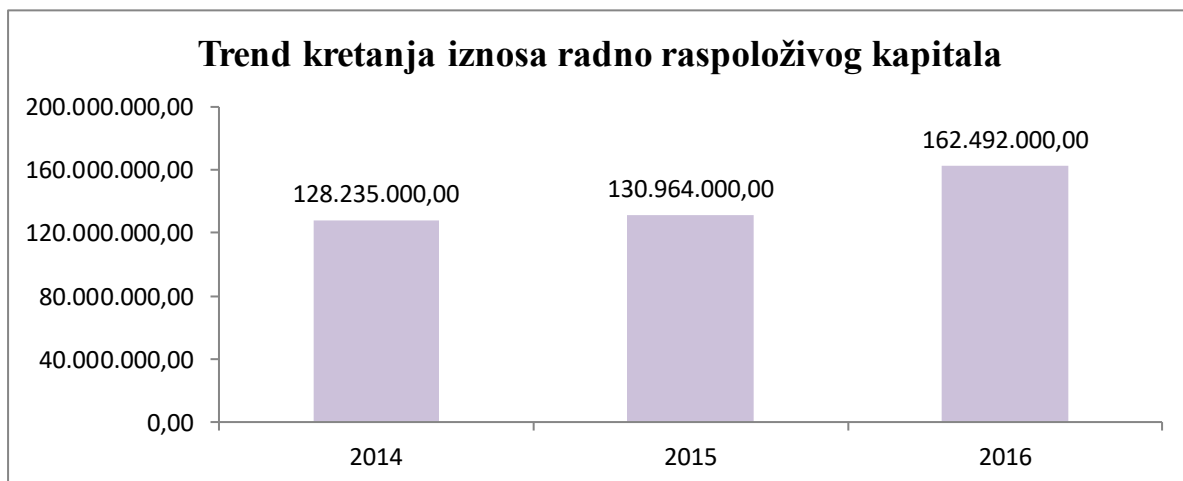
Grafikon 17. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta tekuće likvidnosti

Izvor: vlastita izrada autora

Radno raspoloživ kapital za promatrane godine je pozitivan što osigurava podmirenje tekućih obveza.

Grafikon 18. Grafički prikaz trenda kretanja radno raspoloživog kapitala

Izvor: vlastita izrada autora

6.6. Analiza zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju koliko se poduzeće financira iz tuđih sredstava. Najvažniji su koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja te koeficijent financiranja, koji se formiraju na temelju bilance i odražavaju statičku zaduženost. Ovi pokazatelji reflektiraju strukturu pasive i govore o tome koliki je dio imovine financiran iz vlastitog kapitala, a koliki iz tuđeg. Pomoću ovih pokazatelja moguće je utvrditi odnos tuđeg kapitala (obveza) i vlastitog kapitala.

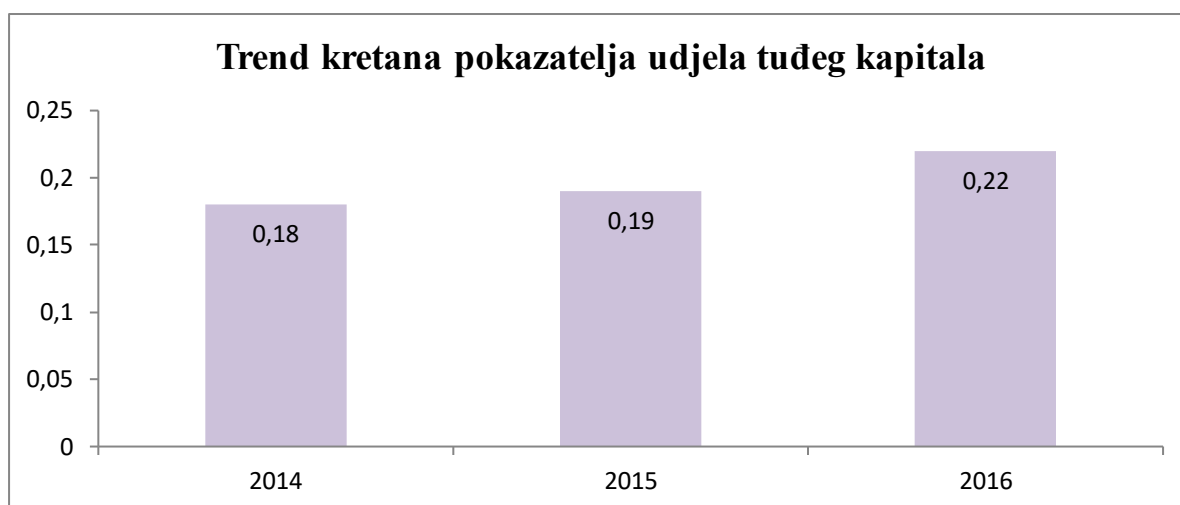
Tablica 10. Pokazatelji zaduženosti 2014. – 2016.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2014.	2015.	2016.
UDIO TUĐEG KAPITALA	0,18	0,19	0,22
KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI	0,46	0,47	0,46
KOEF. VLASTITOG FINANCIRANJA	0,52	0,52	0,53
KOEF. FINANCIRANJA	0,88	0,90	0,86
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	2,73	2,38	2,91
FAKTOR ZADUŽENOSTI	10,37	14,26	13,61
STUPANJ POKRIĆA I.	0,96	0,97	0,99
STUPANJ POKRIĆA II.	1,19	1,21	1,22

Izvor: vlastita izrada autora

Iz postotka u Tablici 10. može se zaključiti da je udio tuđeg kapitala u 2014. godini 18 %, dok u idućim godinama trend raste i u 2016. iznosi 22 % što pokazuje da se poduzeće financira iz tuđeg kapitala (porast dugoročnih obveza zbog investicije u postrojenje).

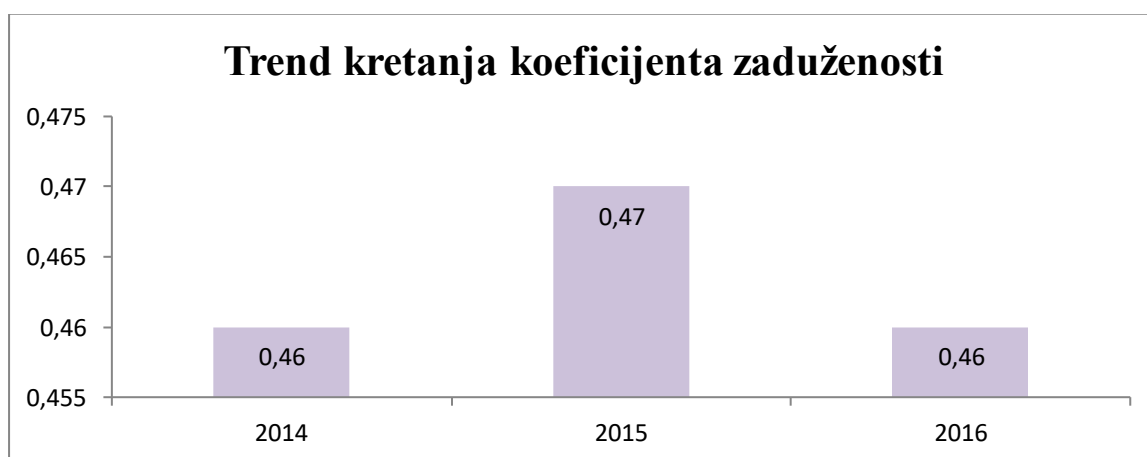
Grafikon 19. Grafički prikaz trenda kretanja udjela tuđeg kapitala

Izvor: vlastita izrada autora

Postotak za koeficijent zaduženosti u 2015. godini na graničnoj je vrijednosti od 0,5, a iznosi 0,47. Trend je ipak nešto manji u 2016. godini i ako se ne dogodi daljnje dugoročno zaduživanje, u idućim razdobljima koeficijent bi se trebao spustiti i na niže vrijednosti. Grafički prikaz koeficijenta zaduženosti nalazi se na Slici 20.

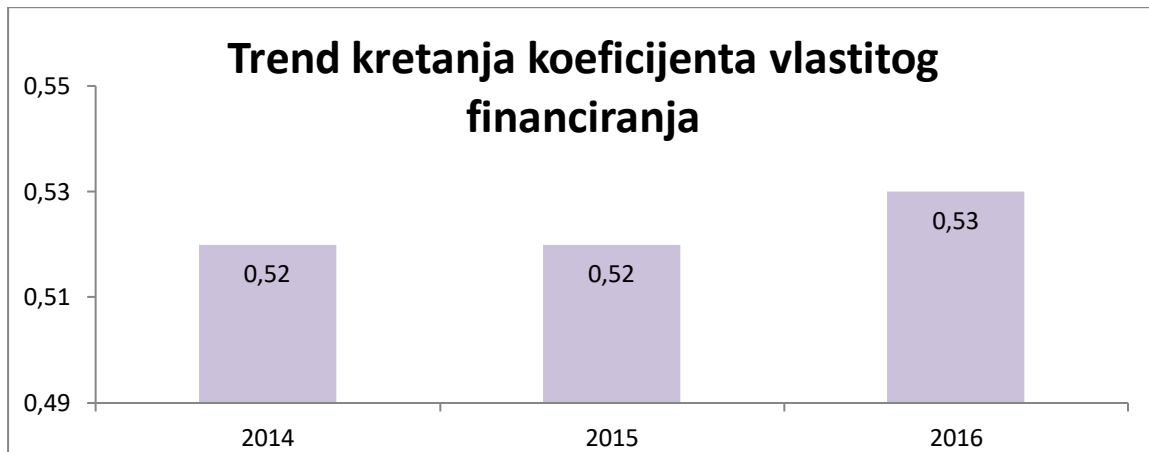
Grafikon 20. Grafički prikaz trenda kretanja zaduženosti

Izvor: vlastita izrada autora

Koeficijent vlastitog financiranja za sve promatrane godine je iznad granične vrijednosti od 0,5 što govori da je poduzeće trenutačno u stanju potpuno se samo financirati. Slijedi grafički prikaz trenda kretanja vlastitog financiranja je na Grafikonu 21.

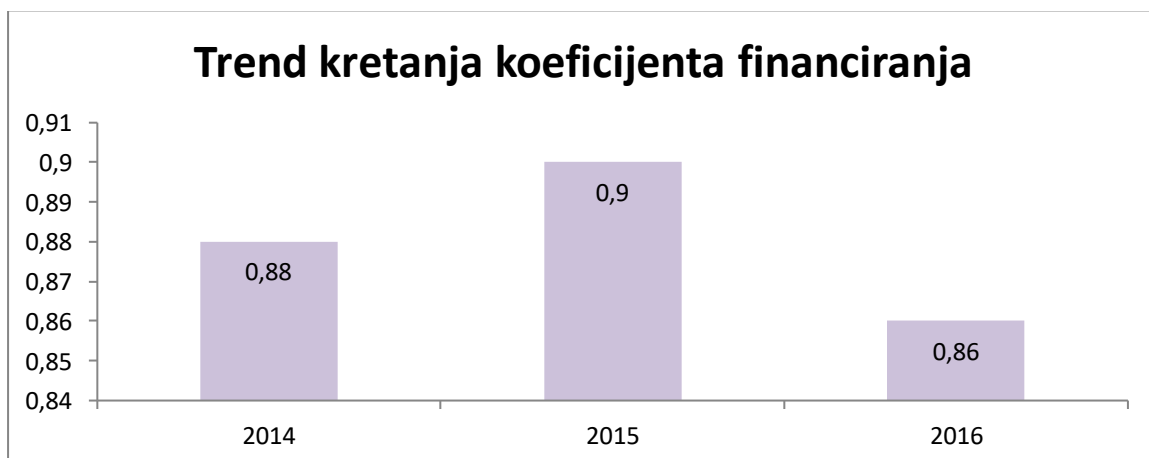
Grafikon 21. Grafički prikaz trenda koeficijenta vlastitog financiranja

Izvor: vlastita izrada autora

Koeficijent ukupnog financiranja je ispod granične vrijednosti 1 za sve promatrane godine. U 2015. godini vrijednost mu je 0,9, a u 2014. i 2016. je nešto niži zbog smanjenja obveza.

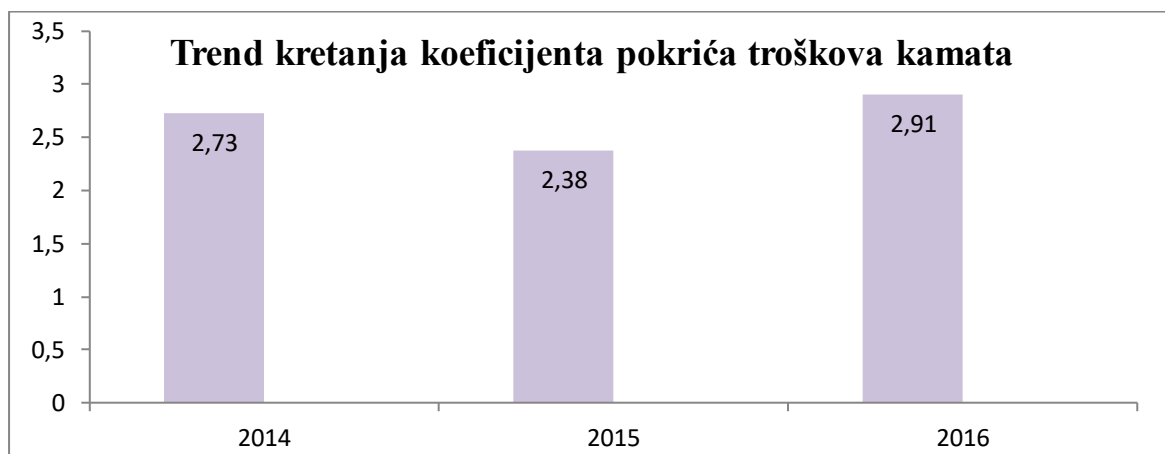
Grafikon 22. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta financiranja

Izvor: vlastita izrada autora

Iznos koeficijenta pokrića troškova kamata u svim promatranim godinama dovoljan je za njihovo pokriće, odnosno zadovoljavajuće je vrijednosti. Trend u 2016. godini pokazuje povećanje (Grafikon 23.) i ako se trend nastavi u sljedećem razdoblju, dostići će graničnu vrijednost 3 koja je minimum koji zadovoljava kreditne institucije pri pregleda izvještaja.

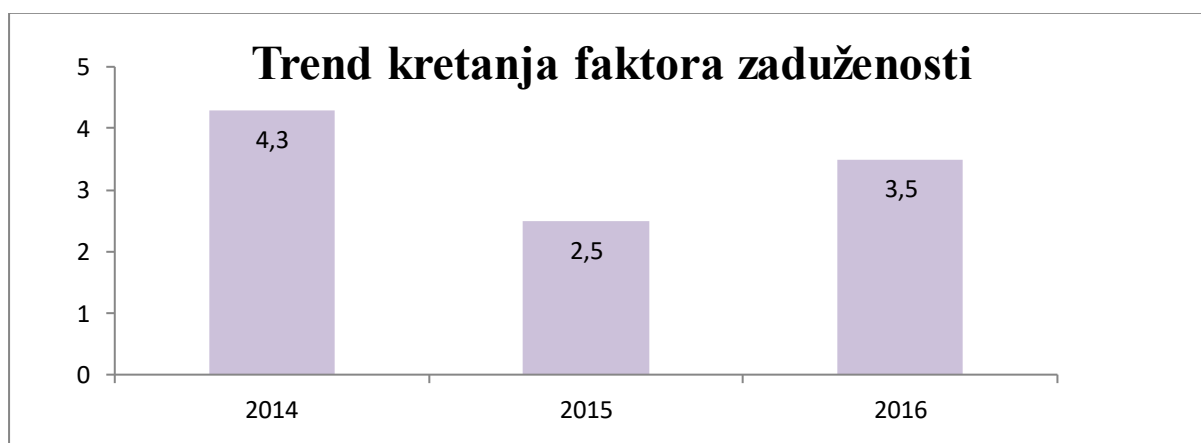
Grafikon 23. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta pokrića troškova kamata

Izvor: vlastita izrada autora

Faktor zaduženosti za promatrane godine je ispod granične vrijednosti 5, iako je u 2016. u odnosu na 2015. godinu vidljivo blago povećanje.

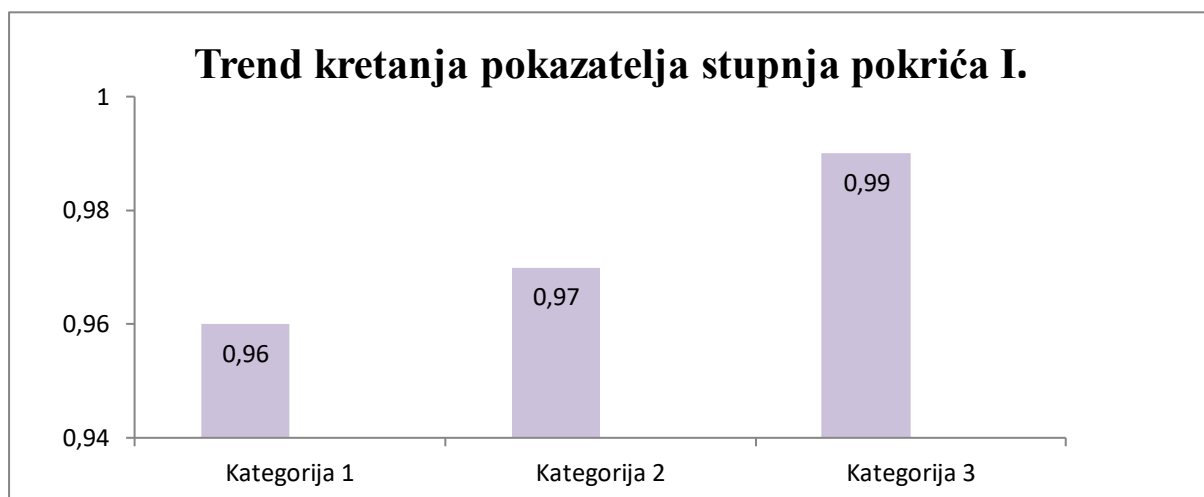
Grafikon 24. Grafički prikaz trenda kretanja faktora zaduženosti

Izvor: vlastita izrada autora

Vrijednosti pokazatelja stupnja pokrića I. za sve godine promatranja je iznad granične vrijednosti 0,5, a u 2014. godini iznosi 0,96, dok je ta vrijednost u 2016. čak 0,99 što je dobro odnosno 99 % dugotrajne imovine pokriveno je vlastiti sredstvima.

Grafikon 25. Grafički prikaz trenda kretanja stupanja pokrića I.

Izvor: vlastita izrada autora

Iz prikazanog je vidljivo da koeficijent zaduženosti ima rastući trend. To znači da je poduzeće zaduženo te su ukupne obveze znatno veće od iznosa ukupne imovine što se može vidjeti iz Grafikona 26.

Grafikon 26. Grafički prikaz trenda kretanja pokrića II.

Izvor: vlastita izrada autora

6.7. Analiza ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti računaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka, mjere odnos prihoda i rashoda te pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.⁸

Osim ekonomičnosti ukupnog poslovanja (omjer ukupnih prihoda i rashoda) mjeri se i ekonomičnost prodaje (omjer prihoda i rashoda od prodaje), ekonomičnost financiranja (omjer financijskih prihoda i rashoda) i ekonomičnost izvanrednih aktivnosti (omjer izvanrednih prihoda i rashoda). Ako je vrijednost pokazatelja ekonomičnosti manja od 1, poduzeće posluje s gubitkom.

Tablica 11. Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja za 2014. i 2016.

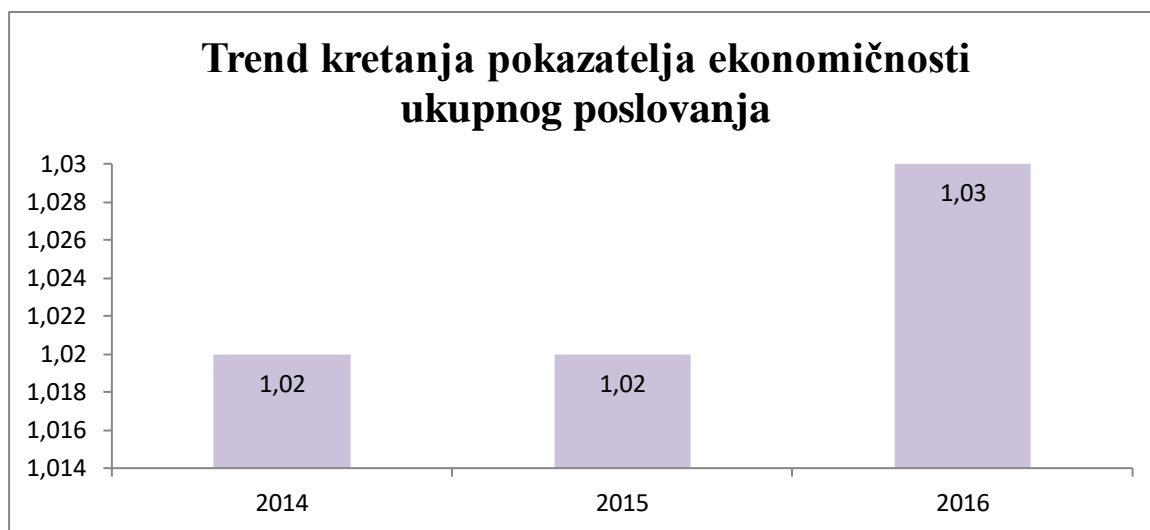
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2014.	2015.	2016.
EKON. UKUPNOG POSLOVANJA	1,02	1,02	1,03
EKON. POSLOVANJA PRODAJE	1,69	1,41	1,48
EKON. FINANCIRANJA	0,52	0,44	0,54

Izvor: vlastita izrada autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja u svim promatranim godinama je malo iznad granice što pokazuje da je poduzeće poslovalo s dobitkom

⁸ Žager, K. et al., op. cit., str. 252.

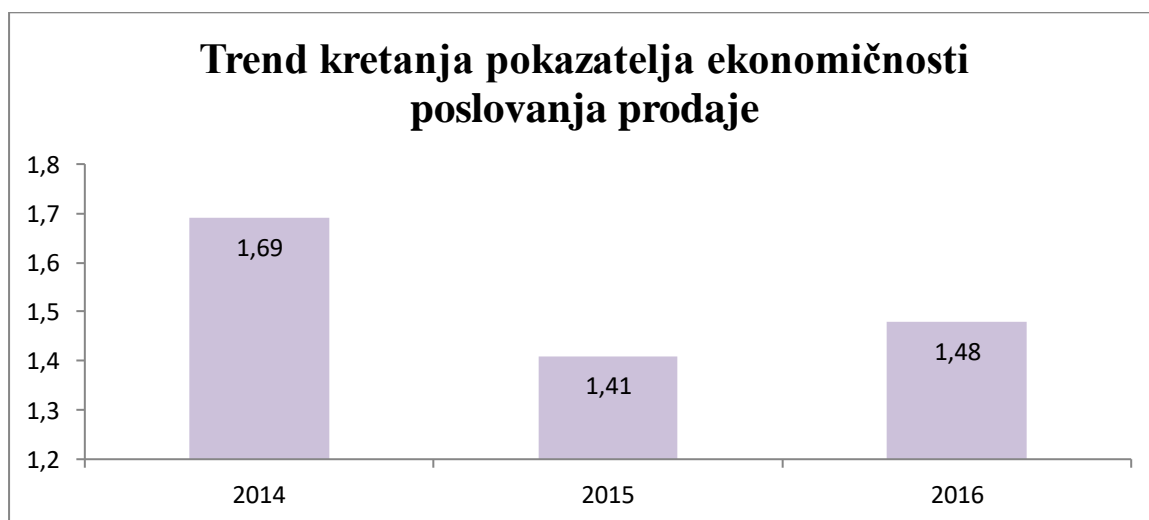
Grafikon 27. Grafički prikaz trenda kretanja ekonomičnosti ukupnog poslovanja

Izvor: vlastita izrada autora

Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja prodaje su relativno dobri za promatrane godine, unatoč opadanju trenda u 2015. (Grafikon 28.).

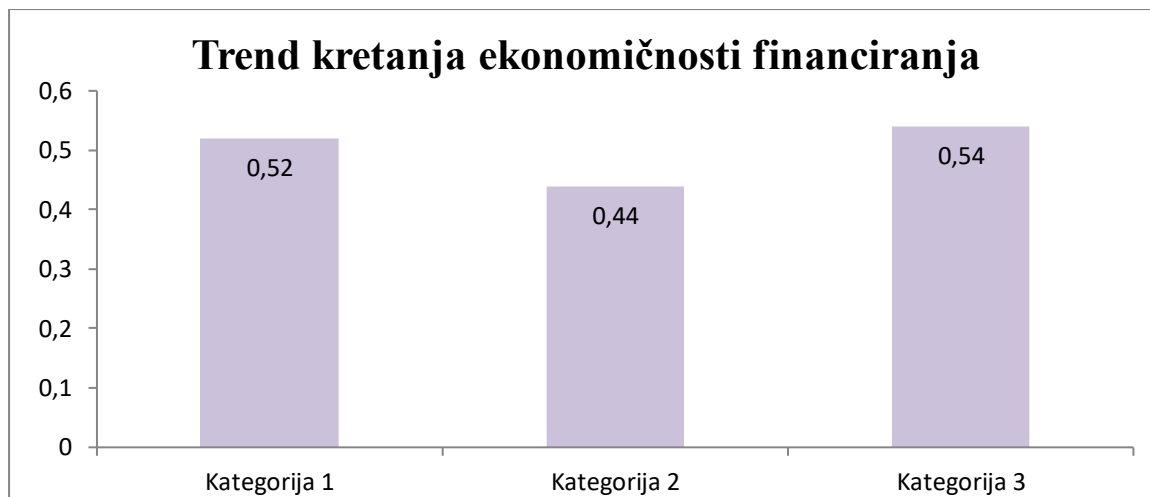
Grafikon 28. Grafički prikaz trenda kretanja ekonomičnosti poslovanja prodaje

Izvor: vlastita izrada autora

Ekonomičnost financiranja za promatrane godine je loša, odnosno financijski prihodi ne pokrivaju financijske rashode.

Grafikon 29. Grafički prikaz trenda kretanja ekonomičnosti financiranja

Izvor: vlastita izrada autora

6.8. Zeta Score

Tablica 12. Zeta Score 2014. i 2016.

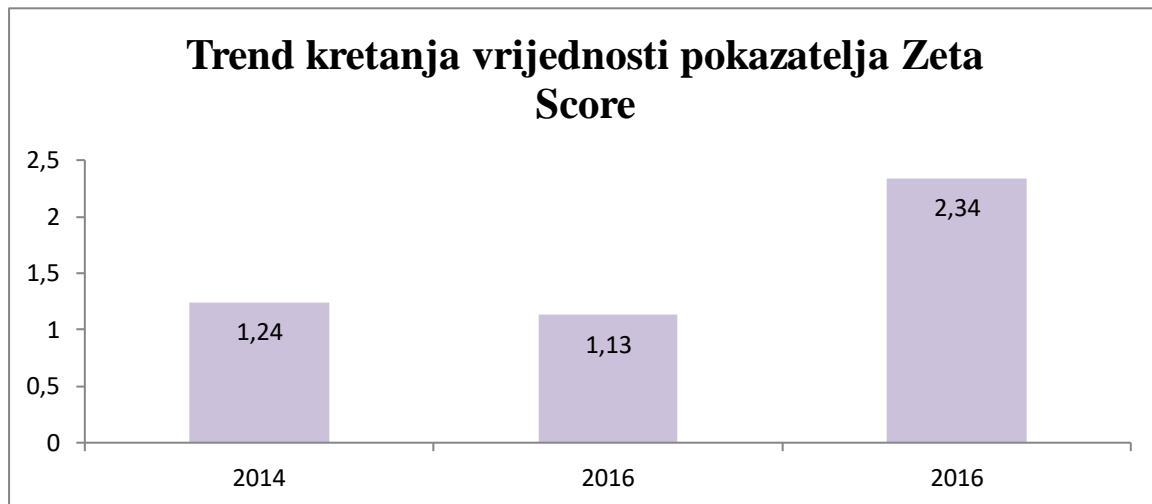
ZETA SCORE		2014.	2015.	2016.
Zeta Score = 1,2 x X 1 + 1,4 x X 2 + 3,3 x X 3 + 0,6 x X 4 + 1,0 x X 5				
X1	Tekuća aktiva / Uk. aktiva	0,46	0,47	0,46
X2	Zadržana dobit / Uk. aktiva	0,01	0,00	0,00
X3	Ob. prije kam. i por. / Uk. aktiva	0,031	0,026	0,035
X4	Vl. kapital / Tuđi kapital (uk. obv)	1,13	1,12	1,17
X5	Prihod / Uk. aktiva	0,85	0,85	0,84
Zeta Score (kretanje vrijednosti po godinama)		1,24	1,13	2,34

Izvor: vlastita izrada autora

Vrijednost Zeta Score ne daje zadovoljavajuće rezultate u 2014. i 2016. (u navedenom razdoblju poduzeće nije dostiglo minimalnu donju granicu od 1,81). Budući da je koeficijent

u 2016. godini znatno veći od prethodnih godina, poduzeće je izašlo iz opasne zone i na taj način izbjeglo bankrot. Grafički prikaz trenda kretanja vrijednosti za Zeta Score nalazi se na Grafikonu 30.

Grafikon 30. Grafički prikaz trenda kretanja Zeta Score vrijednosti

Izvor: vlastita izrada autora

6.9. SWOT analiza poduzeća

SWOT analiza je jednostavan ali moćan alat za vrednovanje resursnih sposobnosti i nedostataka, tržišnih prilika i vanjskih prijetnji budućem blagostanju poduzeća.

Obrazloženje unutarnje analize

SNAGA

- Široka pokrivenost tržišta – osim što su proizvodi Kraša pronašli put do polica svakog prodavaonice, Kraš ima svoje Choco Barove i Bonbonniere Kraš širom Lijepe Naše (Zagreb, Opatija, Split, Slavonski Brod i ostali gradovi).
- Briga za okoliš – Kraš je dobitnik EKO OSKARA 1998. godine. Ta nagrada je potvrdila visoku ekološku svijest zaposlenika kompanije, koji su sve ove godine poslovanja, u suradnji s vanjskim institucijama, ostvarivali postavljene ciljeve iz područja zaštite okoliša te proveli niz konkretnih aktivnosti u modernizaciji i

racionalizaciji proizvodnje, smanjenju potrošnje vode, emisija u zrak te gospodarenju otpadom.

- Sponzorstva i donacije – Kraševa socijalna osjetljivost i pružanje pomoći je dugi niz godina sastavni dio politike poslovanja Društva. Uz brojne jednokratne donacije kontinuirano razvijaju suradnju s raznim udrugama i ustanovama. Pri donošenju odluka o sudjelovanju u humanitarnim aktivnostima na prvom mjestu su djeca i želja da im se pruže sretni i slatki trenuci.
- Prilagodljivost promjenama – eksperimentiranje s novim okusima čokolade i ostalih konditorskih proizvoda.

SLABOSTI

- Porast troškova poslovanja – veće cijene sirovina od cijena koje za iste sirovine plaćaju proizvođači sa svjetskog tržišta.
- Zdrav život – ljudi se sve više okreću zdravom načinu života, što isključuje upotrebu proizvoda koji u sebi sadržavaju velike količine šećera.

Obrazloženje vanjske analize

PRIILIKE

- Sniziti troškove te ponuditi jeftiniji proizvod od konkurencije – kroz kontrolu troškova sirovina i kontrolu troškova proizvodnje.
- Povećanjem kvalitete zadovoljiti nove potrebe potrošača – iako su prepoznatljivi brendovi najjači aduti, iznimno je važno zadržati razinu postojeće kvalitete uz stalno ulaganje u kontrolu kvalitete i razvoj novih proizvoda.

PRIJETNJE

- Uvoz – veći uvoz smanjuje udjel domaće proizvodnje. Akvizicijom i drugim oblicima povezivanja nastojati ojačati poziciju na regionalnom tržištu
- Porast domaće konkurencije – veća konkurencija zahtijeva veće aktivnosti u inoviranju postojećih proizvoda i lansiranju novih u postojećim kategorijama, te redizajn asortimana (npr. čokolada Dorina).
- Promjene u ukusu potrošača – oslušivati želje potrošača istraživanjem tržišta te nastojati zadovoljiti njihov ukus kroz nove okuse ponude asortimana.

Tablica 13. SWOT analiza poduzeća Kraš d.d.

UNUTARNJA ANALIZA	
SNAGA Mnogo proizvodnih linija i visoka kvaliteta proizvoda Široka pokrivenost na tržištu Poznati brend Dobro upravljanje financijama Prilagodljivost promjenama Dobra organizacijska struktura Tradicija i dugogodišnje iskustvo i znanje u poslovanju Briga za okoliš Partnerski odnos s kupcima i dobavljačima Sponzorstva i donacije Izvoz Marketing	SLABOSTI Porast troškova poslovanja Zdrav život
VANJSKA NALIZA	
PRILIKE Ulaganje u nove poslove i potrebe tržišta Usvajanje nove tehnologije Primjena istraživanja i inovacija Suvremena poslovna politika temeljena na modernom menadžmentu i organizaciji Sniziti troškove te ponuditi jeftiniji proizvod od konkurencije Povećanjem kvalitete zadovoljiti nove potrebe potrošača	PRIJETNJE Porast domaće konkurencije Promjene u ukusu potrošača Gospodarska situacija u Hrvatskoj i široj regiji Porast troškova radne snage Uvoz

Izvor: vlastita izrada autora

7. ZAKLJUČAK

Pozitivni financijski pokazatelji upućuju na to da je riječ o uspješnom poduzeću, no za ocjenu snage i potencijala poduzetnika, od iznimne je, ali ne i od presudne važnosti, financijska analiza poslovanja u ranijim razdobljima.

Prema analizi financijskih izvještaja koju smo proveli u ovome radu, troškovi financiranja poduzeća Kraš d.d. su iznimno veliki, no unatoč padu profitne marže u 2015. godini, poduzeće je poslovalo s pozitivnim rezultatom. Trenutačna profitabilnost je dovoljna za podmirenje svih troškova, ali za buduće poslovanje trebalo bi povećati prihod od prodaje i smanjiti troškove za prodanu robu kako bi konačni rezultati bili još i bolji. Svakako bi trebalo temeljito istražiti uzrok nerazmjera povećanja troškova za prodano u odnosu na povećanje prihoda i poduzeti potrebne korekcije.

Povećan je udio dugotrajne imovine u odnosu na ukupnu imovinu za sve promatrane godine, međutim vjerojatno postoji opravdan razlog velikih investicija u svrhu naknadnog proširenja proizvodnih i prodajnih kapaciteta. Koeficijenti obrtaja imovine za sve promatrane godine su stabilni i solidne vrijednosti što nam potkrepljuje prijašnju tvrdnju.

Trenutna likvidnost poduzeća je zadovoljavajuća unatoč laganim varijacijama koeficijenta u promatranim godinama. Prosječno vrijeme naplate potraživanja za prve dvije godine nije zadovoljavajuće, ali trend pokazuje znatno smanjenje u 2016. godini što odgovara prethodnom zaključku. Zalihe se tijekom godine obrnu nešto više od šest puta što je poprilično dobro, ali bi trebalo poraditi na upravljanju zaliha kako bi taj koeficijent bio još bolji.

Unatoč financiranju iz tuđeg kapitala (povećanje dugotrajne imovine radi investicija u postrojenje i opremu), pokazatelji zaduženosti su zadovoljavajući jer ostali pokazatelji govore kako je poduzeće u stanju samostalno financirati svoje poslovanje. Pokazatelji ekonomičnosti također daju zadovoljavajuće rezultate, odnosno prihodi pokrivaju rashode u svim promatranim godinama unatoč povećanju rashoda prodaje.

Opći zaključak na temelju izračuna koeficijenta daje sliku stabilnog poduzeća koje bi u budućnosti trebalo nastaviti s pozitivnim poslovanjem uz uvjet nastavka pozitivnih trendova i ne stvaranja novih dugoročnih obaveza što nam potvrđuje izračun Zeta Scora.

LITERATURA

Knjige:

1. Babić, M. (2009.) Ekonomija: uvod u analizu i politiku, Novi informator, Zagreb
2. Belak, V. (1995.) Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb
3. Belak, V. (1995.) Profesionalno računovodstvo, RRiF, Zagreb
4. Dvorski, S., Kovšca, V. (2011.) Ekonomija za poduzetnike, Tiva tiskara, Varaždin
5. Dvorski, S., Ruža, F., Kovšca, V. (2007.) Poslovna ekonomija, Tiva tiskara, Varaždin.
6. Gulin, D., Tušek, B., Žager, L. (2004.) Poslovno planiranje, kontrola i analiza, HZRIFD, Zagreb.
7. Osmanagić-Bedenik, N. (2005.) Analiza poslovanja temeljem godišnjih financijskih izvješća, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb
8. Osmanagić-Bedenik N. (1993.) Potencijali poduzeća, Alineja, Zagreb
9. Perčević, H. (2008.) Analiza financijskih izvještaja, Računovodstvo i financije, 12, Zagreb
10. Sutton, T. (2000.) Corporate Financial Accounting and Reporting, Prentice Hall, New York.
11. Žager, L. (2013.) Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, Računovodstvo i financije
12. Tipurić D. (1999.) Konkurentna sposobnost poduzeća, Sinergija, Zagreb
13. Vujević, K., Balen, M. (2006.) Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća, Pomorstvo, god. 20., br. 2
14. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008.) Analiza financijskih izvještaja, Zagreb
15. Žager, L. (2007.) Financijski pokazatelji kao mjerila sigurnosti i uspješnosti poslovanja, Računovodstvo i financije, 4, Zagreb

Internetski izvori:

1. <http://www.rrif.hr/>
2. <http://www.fina.hr>
3. <http://www.poslovni.hr/>
4. <http://rgfi.fina.hr>
5. <http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/>
6. <http://finance.hr/wp-content/uploads/2009/11/mp14112010.pdf>

TABLICA SLIKA

Slika 1. Temeljni financijski izvještaji -----	6
Slika 2. Računovodstvena shema bilance-----	8
Slika 3. Oblici dugotrajne imovine -----	8
Slika 4. Oblici kratkotrajne imovine-----	9
Slika 5. Strukturni prikaz bilance -----	11

POPIS TABLICA

Tablica 1. Shema računa dobiti i gubitka -----	12
Tablica 2. Primjer pozicija obrasca izvještaja o novčanom toku upotrebom direktne metode	16
Tablica 3. Primjer obrasca izvještaja o novčanom toku upotrebom indirektno metode -----	19
Tablica 4. Skraćena shema bilance poduzeća Kraš prehrambena industrija d.d. za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2016. -----	46
Tablica 5. Skraćena shema računa dobiti i gubitka poduzeća Kraš prehrambena industrija d.d. za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2016.-----	47
Tablica 6. Horizontalna i vertikalna analiza bilance -----	48
Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti za 2014. i 2016. godinu. -----	49
Tablica 8. Pokazatelji aktivnosti za 2014. i 2016. godinu. -----	52
Tablica 9. Pokazatelji likvidnosti za 2014. – 2016. -----	57
Tablica 10. Pokazatelji zaduženosti 2014. – 2016. -----	60
Tablica 11. Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja za 2014. i 2016. -----	65
Tablica 12. Zeta Score 2014. i 2016. -----	67
Tablica 13. Swot analiza poduzeća Kraš d.d. -----	70

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Grafički prikaz analize bilančnih pozicija 2014. – 2016. -----	49
Grafikon 2. Grafički prikaz trenda kretanja bruto profitne marže -----	50
Grafikon 3. Grafički prikaz trenda kretanja operativne bruto profitne marže-----	50
Grafikon 4. Grafički prikaz trenda kretanja neto profitne marže -----	51

Grafikon 5. Grafički prikaz trenda kretanja povrata na ukupni kapital (ROA)-----	51
Grafikon 6. Grafički prikaz trenda kretanja povrata na vlastiti kapital (ROE) -----	52
Grafikon 7. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja ukupne imovine -----	53
Grafikon 8. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja kratkotrajne imovine-----	53
Grafikon 9. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijent obrtaja dugotrajne imovine-----	54
Grafikon 10. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja potraživanja -----	54
Grafikon 11. Grafički prikaz trenda kretanja trajanja naplate potraživanja -----	55
Grafikon 12. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta utrživosti zaliha -----	55
Grafikon 13. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta obrtaja zaliha -----	56
Grafikon 14. Grafički prikaz trenda kretanja trajanja vezivanja zaliha -----	56
Grafikon 15. Grafički prikaz trenda kretanja trenutne likvidnosti-----	58
Grafikon 16. Grafički prikaz trenda kretanja ubrzane likvidnosti -----	58
Grafikon 17. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta tekuće likvidnosti-----	59
Grafikon 18. Grafički prikaz trenda kretanja radno raspoloživog kapitala -----	59
Grafikon 19. Grafički prikaz trenda kretanja udjela tuđeg kapitala -----	61
Grafikon 20. Grafički prikaz trenda kretanja zaduženosti -----	61
Grafikon 21. Grafički prikaz trenda koeficijenta vlastitog financiranja -----	62
Grafikon 22. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta financiranja -----	62
Grafikon 23. Grafički prikaz trenda kretanja koeficijenta pokrića troškova kamata-----	63
Grafikon 24. Grafički prikaz trenda kretanja faktora zaduženosti-----	63
Grafikon 25. Grafički prikaz trenda kretanja stupanja pokrića I.-----	64
Grafikon 26. Grafički prikaz trenda kretanja pokrića II.-----	64
Grafikon 27. Grafički prikaz trenda kretanja ekonomičnosti ukupnog poslovanja -----	66
Grafikon 28. Grafički prikaz trenda kretanja ekonomičnosti poslovanja prodaje -----	66
Grafikon 29. Grafički prikaz trenda kretanja ekonomičnosti financiranja -----	67
Grafikon 30. Grafički prikaz trenda kretanja Zeta Score vrijednosti-----	68

OSOBNE INFORMACIJE

Lukač Ana

📍 Čičanska 5, 10000 Zagreb (Hrvatska)

☎ 091/8891-077

✉ ana.lukac92@hotmail.com

RADNO ISKUSTVO

22/11/2016- danas

Knjigovođa

Deloitte d.o.o., Zagreb (Hrvatska)

- obračun plaće, drugog dohotka i obračun putnih naloga
- obrada ostalih honorara i naknada
- priprema svih zakonskih izvještaja vezano uz plaće
- prijava/odjava radnika s Mirovinskog i Zdravstvenog osiguranja

- priprema podataka i pravovremena izrada mjesečnih, kvartalnih i godišnjih financijskih i statističkih izvještaja sukladno važećim propisima za potrebe Porezne uprave, FINA-e, HNB i DSZ, FZOEU.
- knjiženje transakcija u glavnoj knjizi
- izvršavanje rezervacije troškova u pravilno porezno razdoblje
- usklade stanja dobavljača i kupaca
- komunikacija s klijentima i poreznom upravom
- obrada ostalih mjesečnih poslovnih događaja u financijskom knjigovodstvu
- ostali administrativni poslovi

04/12/2015–21/11/2016

Knjigovođa

Špela d.o.o., Zagreb (Hrvatska)

- knjiženje ulaznih i izlaznih računa
- knjiženje izvoda, kompenzacije, blagajne
- obračun PDV-a

- obračun plaće
- obračun putnih naloga
- prijava/odjava radnika s Mirovinskog i Zdravstvenog osiguranja

- usklađivanje kartica dobavljača i kupaca
- ostali administrativni poslovi

26/03/2012–14/08/2012

Prodavač

Movieplex d.o.o., Zagreb (Hrvatska)

- prodaja kino ulaznica

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

2015–danas

Libertas međunarodno sveučilište, Zagreb (Hrvatska),
Menadžment bankarstva, osiguranja i financija

2012–2015 VŠS – Stručna prvostupnica (baccalaurea) ekonomije (182 ECTS)

Sveučilište u Splitu, Podružnica – Sveučilišnom odjelu za stručne studije preddiplomski stručni studij
Računovodstva i financija, Zagreb (Hrvatska)

2008–2011 SSS – Tehničar PT prometa

Poštanska i telekomunikacijska škola, Zagreb (Hrvatska)

OSOBNJE VJEŠTINE

Računovodstveni programi - SAP sustav
- Microsoft Dynamics NAV
- Synesis
- Point

Materinski jezik Hrvatski jezik

Ostali jezici

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Engleski jezik	B2	B2	B2		B2

Stupnjevi: A1 i A2: Početnik - B1 i B2: Samostalni korisnik - C1 i C2: Iskusni korisnik
[Zajednički europski referentni okvir za jezike](#)

Digitalna kompetencija

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Samostalni korisnik	Temeljni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik

[Informacijsko-komunikacijske tehnologije – tablica za samoprocjenu](#)

Vozačka dozvola	B kategorija
Slobodno vrijeme	Aktivno provođenje vremena u prirodi, putovanja
Osobne kompetencije	Ambiciozna, odgovorna, predana i točna u poslu, sklona timskom radu, komunikativna, pouzdana, organizirana